

STATISTIČKA ANALIZA USPJEŠNOSTI POSLOVANJA PODUZEĆA „HRVATSKE VODE“

Galov, Nikolina

Master's thesis / Diplomski rad

2016

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Split, Faculty of economics Split / Sveučilište u Splitu, Ekonomski fakultet**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:124:237830>

Rights / Prava: [In copyright](#)/[Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-09-27**

Repository / Repozitorij:

[REFST - Repository of Economics faculty in Split](#)

UNIVERSITY OF SPLIT

DIPLOMSKI RAD

**STATISTIČKA ANALIZA USPJEŠNOSTI
POSLOVANJA PODUZEĆA „HRVATSKE VODE“**

Mentor:

Prof.dr.sc.Ante Rozga

Student:

Nikolina Galov

2141647

Split, rujan 2016.

SADRŽAJ

SADRŽAJ	1
1. UVOD	3
1.1.Problem i predmet istraživanja	3
1.2. Ciljevi i svrha rada.....	5
1.3. Metode istraživanja.....	6
1.4. Doprinos istraživanja.....	7
U postupku.....	7
2. TEMELJNI FINACIJSKI IZVJEŠTAJI	8
2.1.Bilanca	9
2.2.Račun dobiti i gubitka.....	10
2.3. Izvještaj o novčanim tijekovima	13
2.4. Izvještaj o promjenama vlasničke glavnice	14
2.5. Bilješke uz financijske izvještaje.....	16
3. STATISTIČKA ANALIZA POSLOVANJA HRVATSKIH VODA	17
3.1. Opći podaci	19
3.2. Horizontalna i vertikalna analiza financijskih izvještaja poduzeća Hrvatske vode	21
3.2.1. Horizontalna i vertikalna analiza bilance poduzeća	25
3.2.2. Horizontalna i vertikalna analiza računa dobiti i gubitka.....	27
3.3. Analiza putem pokazatelja	31
3.3.1. Pokazatelji likvidnosti	31
3.3.2. Pokazatelji zaduženosti	34
3.3.3. Pokazatelji aktivnosti	36
3.3.4. Pokazatelji profitabilnosti	37
3.3.5. Pokazatelji ekonomičnosti.....	39
4. USPOREDBA POSLOVANJA HRVATSKIH VODA SA ODABRANIM JAVNIM PODUZEĆIMA	40
4.1. Javno poduzeće Hrvatske šume	40
4.2.Javno poduzeće Hrvatska elektroprivreda	41
4.3.Javno poduzeće Hrvatske ceste.....	43
5.ZAKLJUČAK	45
SAŽETAK	46

SUMMARY	46
LITERATURA	47
POPIS TABLICA	48
POPIS SLIKA.....	49
POPIS GRAFOVA	49
PRILOZI	50

1. UVOD

1.1. Problem i predmet istraživanja

Problem ovog istraživanja je statistička analiza poslovanja poduzeća „Hrvatske vode“. Hrvatske vode su poduzeće od javnog interesa koje kroz svoju povijest bilježi mnogo uspona i padova. Kao i svakom drugom poduzeću glavni cilj Hrvatskih voda je uspješnost poslovanja i ostvarivanje dobiti. Posluje u turbulentnom okruženju u kojem se često javlja nezadovoljstvo radom uprave, sumnje u način poslovanja itd. Putem sekundarne analize nastoji se utvrditi realna slika poslovanja poduzeća „Hrvatske vode“.

Poduzeće ima za obvezu kao društvo od javnog interesa objaviti krajem svake poslovne godine temeljne financijske izvještaje koji su vidljivi na internetskim stranicama Financijske agencije i stranicama poduzeća. Važan sekundarni izvor informacija poduzeća su podaci iz računa dobiti i gubitka te bilance. Računom dobiti i gubitka izražava se financijska uspješnost, a bilanca prikazuje odnos imovine, kapitala i obveza odnosno financijski položaj poduzeća.

Poslovanje poduzeća razmatrat će se na temelju financijskih izvještaja i bit će obuhvaćeno razdoblje od dvije poslovne godine. Uspoređivat će se podaci iz poslovne 2014. godine i poslovne 2015. godine. Analiza uspješnosti temeljem financijskih pokazatelja jedna je od najkorisnijih analiza jer daje pregled uspješnosti poslovanja poduzeća te je moguće razmotriti prednosti i nedostatke, odnosno snage i slabosti poduzeća. Svrha formiranja i računanja financijskih pokazatelja je stvaranje informacijske podloge potrebne za donošenje određenih odluka. Pokazatelji kao informacije za upravljanje poduzećem, za odlučivanje u poduzeću, čine vezu između empirizma i racionalizma kao temeljnih izvora spoznaje.¹

U postupku analize formirat će se pet skupina pokazatelja uspješnosti poslovanja. Ispitat će se pokazatelji likvidnosti, profitabilnosti, ekonomičnosti, zaduženosti i aktivnosti. Za svaku skupinu pokazatelja računat će se određeni koeficijenti koji imaju svoje kontrolne vrijednosti kako bi se došlo do rezultata poslovanja poduzeća koje je predmet istraživanja. Statistička analiza poslovanja daje odgovor na pitanje kako je poduzeće poslovalo u prethodnoj godini i

¹ Osmanagić Bedenik, N.: Potencijali poduzeća : Analiza i dijagnoza potencijala u poslovanju poduzeća, Alinea, Zagreb, 1993., str. 88.

kako poboljšat rezultate u narednom razdoblju. Radi lakše obrade i tumačenja podataka u radu će se koristiti grafički i tabelarni prikazi.

Pokazatelji koji će se koristiti u radu su:

a) POKAZATELJI LIKVIDNOSTI

- koeficijent tekuće likvidnosti
- koeficijent ubrzane likvidnosti
- koeficijent trenutne likvidnost
- koeficijent financijske stabilnosti

b) POKAZATELJI ZADUŽENOSTI

- koeficijent zaduženosti
- koeficijent vlastitog financiranja
- koeficijent financiranja
- Stupanj pokrića 1

c) POKAZATELJI EKONOMIČNOSTI

- ekonomičnost ukupnog poslovanja
- ekonomičnost financiranja

d) POKAZATELJI PROFITABILNOSTI

- neto marža profita
- povrat na ukupnu imovinu ROA
- povrat na ukupni kapital ROE

e) POKAZATELJI AKTIVNOSTI

- Koeficijent obrtaja ukupne imovine
- Koeficijent obrtaja dugotrajne imovine
- Koeficijent obrtaja potraživanja

Predmet ovog istraživanja je pomoću odogvarajućih statistički metoda doći do valjanih rezultata poslovanja te usporedit poslovanje Hrvatskih voda sa odabranim javnim poduzećima. Poslovanje takvih poduzeća je od državnog interesa jer imaju direktan utjecaj na gospodarske aktivnosti i politiku te stabilizaciju hrvatskog gospodarstva. U Hrvatskoj se razlikuju 54 Društva od javnog interesa koja svojim poslovnim rezultatima (ne)utječu na rast i stabilizaciju gospodarstva. U ovom radu usporedit će se poslovni rezultati Hrvatskih voda sa poslovanjem:

1. Hrvatska elektroprivreda
2. Hrvatske autoceste
3. Hrvatske šume

1.2. Ciljevi i svrha rada

Nakon definiranja problema i predmeta istraživanja, potrebno je definirat ciljeve i svrhu istraživačkog rada. Glavni cilj ovog rada je statistička analiza poslovanja „Hrvatskih voda“, te prikaz jasne slike poslovanja, prikaz promjene koje su se dogodile u 2015. godini u odnosu na 2014. godinu te uočavanje važnosti pokazatelja likvidnosti, profitabilnosti, zaduženosti i ekonomičnosti te uočavanje razloga uspješnosti ili neuspješnosti u odnosu na ostala javna poduzeća, potencijalnih prilika poduzeća te kao takvo uzet u obzir za pružanje smjernica za pospješivanje poslovanja poduzeća.

1.3. Metode istraživanja

U izradi ovog rada bit će korištene sljedeće znanstvene metode:²

- statistička metoda
- metoda analize
- metoda sinteze
- metoda deskripcije
- metoda komparacije
- komparativna metoda

Statističkom metodom kvalitetno se provodi analiza poslovanja poduzeća, pomoću grafikona i statističkih pokazatelja, analiziraju se i objašnjavaju podaci sadržani u financijskim izvještajima te utvrđuju njihove uzročno-posljedične veze u promatranim intervalima. Analiza podataka provest će se izračunom pomoću programa Microsoft Excel koji nudi mogućnost jednostavne obrade velikog broja podataka.

Metoda analize je postupak znanstvenog istraživanja raščlanjivanjem složenih pojmova, sudova i zaključaka na njihove jednostavnije sastavne dijelove i elemente.

Metoda sinteze je postupak znanstvenog istraživanja i objašnjavanja stvarnosti putem sinteze jednostavnih sudova u složenije.

Metoda deskripcije je postupak jednostavnog opisivanja ili očitavanja činjenica, procesa i predmeta u prirodi i društvu te njihovih empirijskih potvrđivanja odnosa i veza, ali bez znanstvenog tumačenja i objašnjavanja.

Metoda kompilacije je postupak preuzimanje tuđih rezultata istraživanja, odnosno tuđih opažanja, stavova, zaključaka i spoznaja.

² Zelenika, R., (2000.): Metodologija i tehnologija izrade znanstvenog i stručnog djela, Ekonomski fakultet u Rijeci, Rijeka, str. 327-350.

Komparativna metoda je postupak uspoređivanja istih ili srodnih činjenica, pojava, procesa. U teorijskom dijelu uspoređivati će se vertikalna, horizontalna analiza i analiza putem pokazatelja i različiti financijski izvještaji.

1.4. Doprinos istraživanja

Doprinos ovog rada je izraditi statističku analizu uspješnosti poslovanja u 2015 godini u odnosu na prethodnu godinu, za javno poduzeće „Hrvatske vode“ te analiza uspješnosti poslovanja ostalih javnih poduzeća (Hrvatska elektroprivreda, Hrvatske autoceste, Hrvatske šume). U tu svrhu korištene su znanstvene metode (statistička metoda analize, metoda deskripcije, metoda komparacije, komparativna metoda).

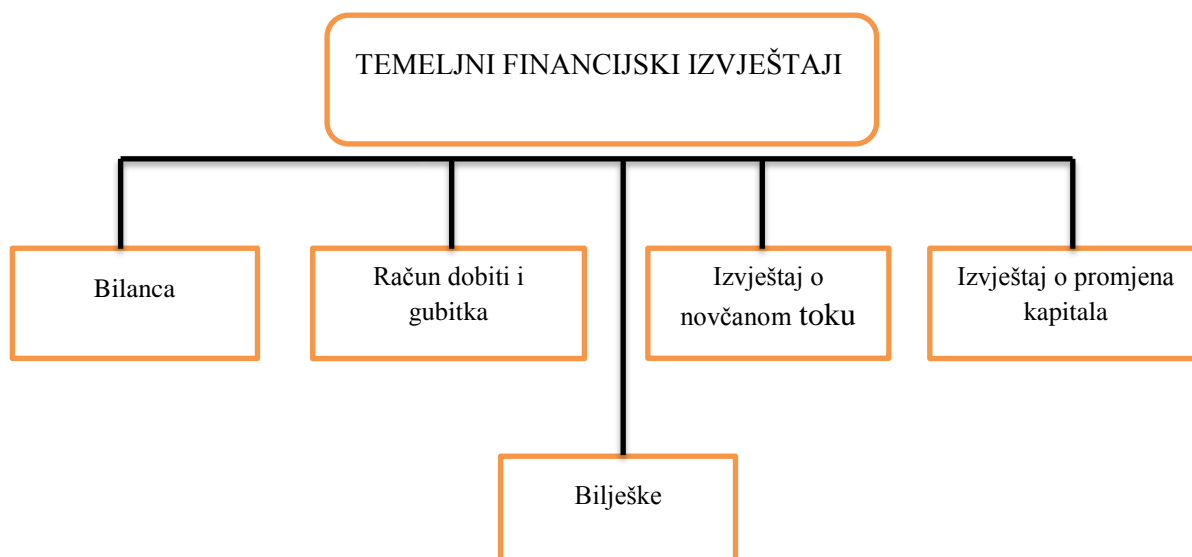
U postupku analize ispitat će se likvidnost, profitabilnost, ekonomičnost i zaduženost kao pokazatelji uspješnosti poslovanja. Dobiveni podaci grafički i tabelarno će se prikazati.

Doprinos ovog istraživanja je dobiti približnu sliku poslovanja Hrvatskih vode kao poduzeća od javnog interesa.

2. TEMELJNI FINANCIJSKI IZVJEŠTAJI

Financijski izvještaji su posljednja faza računovodstvenog procesa podataka. Osnova su za informiranje korisnika o financijskom položaju i uspješnosti poslovanja poduzeća. Financijski izvještaji moraju biti relevantni i pouzdani kako bi korisnicima bili razumljivi i pružili im prepoznatljive informacije.³

Temeljni financijski izvještaji su bilanca, račun dobiti i gubitka, izvještaj o novčanom toku, bilješke uz financijske izvještaje i izvještaj o promjenama kapitala.

Slika 1: Temeljni financijski izvještaji

Izvor: Izrada autora

Korisnici financijskih informacija koje se dobivaju analizom financijskih izvještaja tvrtke su dioničari, vjerovnici, potencijalni investitori, financijski analitičari, brokeri, porezne vlasti, gospodarske komore, vladina tijela i tijela organa lokalne uprave.⁴

³ Žager, L., Žager, K. (1999): Analiza financijskih izvještaja, Zagreb, Masmedija, str.52

⁴ Vidučić, Lj. (2008): Financijski menadžment, RriF, Zagreb, str.375

2.1. Bilanca

Bilanca je stanje imovine, obveza i kapitala određenog poduzeća na određeni datum. Prema Međunarodnim standardima financijskog izvještavanja elementi mjerenja financijskog položaja su:⁵

- a) Imovina koja se definira kao resurs poduzeća koji proizlazi iz prošlih događaja i od kojih se očekuje buduća ekonomska korist.
- b) Obveze su postojeći dugovi poduzeća proizašli iz prošlih događaja za čije se podmirenje očekuje smanjenje resursa koji utjelovljuju ekonomske koristi.
- c) Kapital jest ostatak imovine nakon odbitka svih njegovih obveza.

Bilanca je temeljni financijski izvještaj koji je podloga za ocjenu sigurnosti.

Bilanca ima dva dijela od koji je jedan aktiva (imovina poduzeća), a drugi dio je pasiva (izvori imovine)

Imovina je ekonomski resurs kojeg poduzeće koristi u ostvarivanju svoje djelatnosti. Resursi mogu biti različiti kao što su novac, oprema, građevinski objekti, zalihe robe...). U bilanci se ne prikazuju svi resursi već samo oni koji zadovoljavaju određene uvjete. To su sljedeći uvjeti:⁶

- Resurs je vlasništvo poduzeća
- Ima mjerljivu vrijednost
- Od resursa se može očekivat buduća ekonomska korist

Imovina u bilanci se sistematizira na dugotrajnu i kratkotrajnu imovinu. Dugotrajan se ponovo dijeli na materijalnu i nematerijalnu imovinu. Materijalna imovina je oblik imovine koja ima fizički, opipljivi oblik dok nematerijalni oblici imovine su nevidljivi ali pridonose ostvarenju rezultata poduzeća. Kratkotrajna imovina se sastoji od novca, potraživanja, financijske imovine i zaliha.

Kako bi poduzeće došlo do imovine potrebni su im izvori od kojih se pribavljaju. Nabavljanjem imovine od različit izvora nastaje određena obveza prema vlasnicima te

⁵ Međunarodni standardi financijskog izvještavanja 2004., HZRFD, Zagreb, 2004., str.32.

⁶ Žager, L., Žager, K. (1999): Analiza financijskih izvještaja, Zagreb, Masmedija, str.54

imovine. Izvori imovine se klasificiraju prema određenim kriterijima. Ovisno o tome tko je uložio imovinu, izvori imovine se dijele na: ⁷

- Vlastiti izvori (kapital ili glavnica)
- Tuđi izvori (obveze)
- Kratkoročni izvori (kratkoročne obveze)
- Dugoročni izvori (dugoročne obveze)
- Trajni izvori (kapital)

Naziv bilanca potječe od riječi *bi* (dvostruko) i *lanx* (vaga s dvije zdjelice) što asocira na potrebu za ravnotežom. Glavno i osnovno pravilo prilikom sastavljanja bilance je da aktiva mora biti jednaka pasivi, odnosno imovina mora biti jednaka zbroju obveza i kapitala.

$$\mathbf{AKTIVA = PASIVA}$$

$$\mathbf{IMOVINA = OBVEZE + KAPITAL}$$

$$\mathbf{KAPITAL = IMOVINA - OBVEZE}$$

Metodom dvojnog knjigovodstva početna ravnoteža aktive i pasive, koja je osigurana u početnoj bilanci, zadržava se kroz evidenciju poslovnih događaja. ⁸

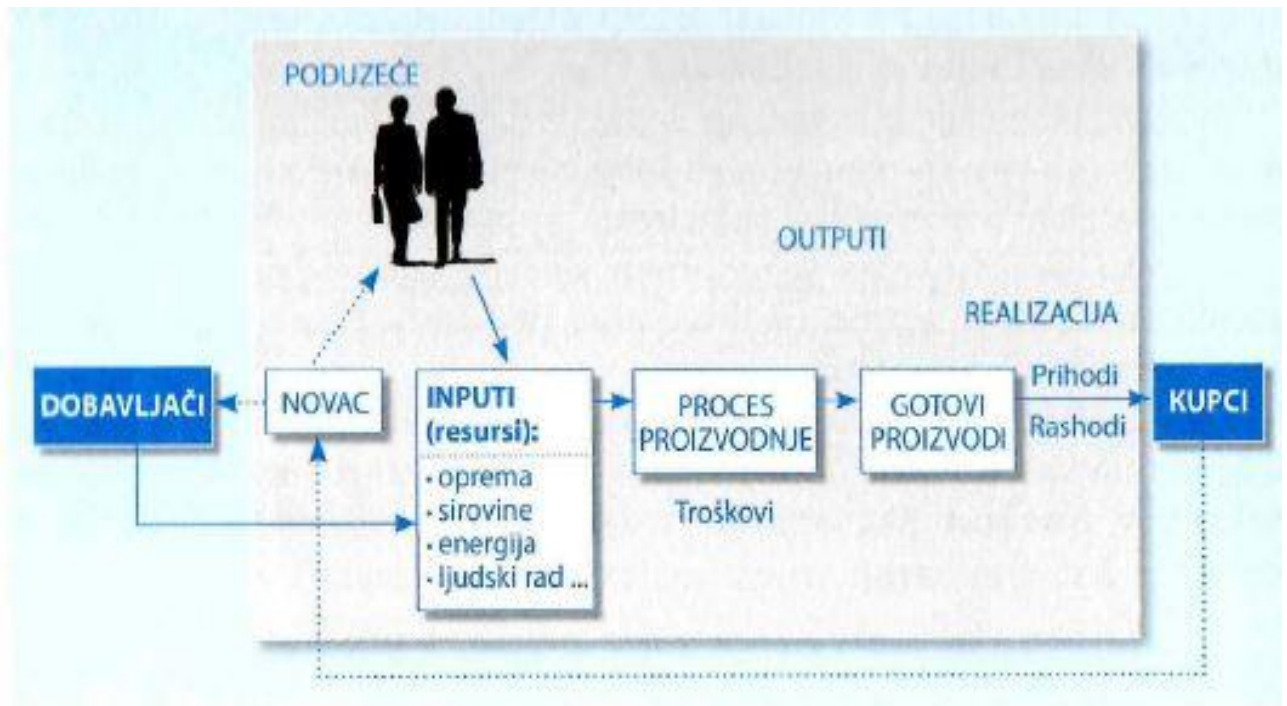
2.2. Račun dobiti i gubitka

Drugi naziv za račun dobiti i gubitka je izvještaj o uspješnosti poslovanja. Svakom poduzeću je cilj uspješno poslovati što se najčešće mjeri pokazateljima profitabilnosti. Koliko je poduzeće profitabilno poslovalo vidljivo je iz računa dobiti i gubitka. Za razliku od bilance koja nam pokazuje stanje imovine, obveza, kapitala na određeni dan, račun dobiti i gubitka prikazuje visinu prihoda, rashoda, dobiti i gubitka te obvezu poreza na dobit ostvarenu kroz razdoblje poslovanja.

⁷ Žager, L., Žager, K. (1999): Analiza financijskih izvještaja, Zagreb, Masmedija, str. 59

⁸ Žager, L., Žager, K. (1999): Analiza financijskih izvještaja, Zagreb, Masmedija, str. 61

Račun dobiti i gubitka se može definirat kao financijski izvještaj koji prikazuje koliko je prihoda i rashoda ostvareno u određenom vremenu te koliko je ostvareno dobiti i gubitka.⁹

Slika 2: Poslovni proces

Izvor: Žager,L.,Žager,K. (1999): Analiza financijskih izvještaja, Zagreb, Masmedija, str.68

Razlog nastanka prihoda i rashoda je u poslovnom procesu tijekom kojeg dolazi do promjena u imovini i izvorima imovine. Prema Međunarodnim standardima financijskog izvještavanja:

- Prihodi predstavljaju „povećanje ekonomske koristi tijekom obračunskog razdoblja u obliku priljeva ili povećanja sredstava ili smanjenja obveza, što ima kao posljedicu povećanje glavnice, ali ne one u vezi suplatama vlasnika“
- Rashod prestavlja „smanjenje ekonomske koristi kroz obračunsko razdoblje u obliku odljeva ili iscrpljenja sredstava, što ima za posljedicu smanjenje glavnice, ali ne one u vezi s raspodjelom glavnice“¹⁰

⁹ Žager,L.,Žager,K. (1999): Analiza financijskih izvještaja, Zagreb, Masmedija, str.67

¹⁰ Međunarodni standardi financijskog izvještavanja 2004, op.cit., str.36.

Tablica 1: Podjela prihoda i rashoda u računu dobiti i gubitka

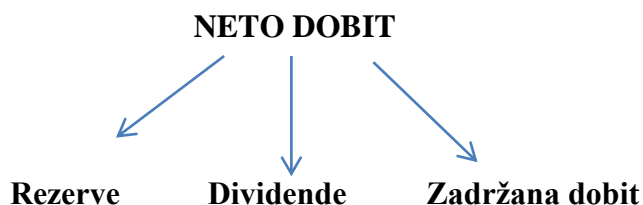
	REDOVNI		IZVAREDNI
PRIHODI	<i>POSLOVNI</i>	<i>FINANCIJSKI</i>	- prodaja DI, sirovina - otpis obveza - naplaćena otpisana potraživanja - prihodi iz prošlih godina - inventurni viškovi
	-prodajna vrijednost proizvoda i usluga -prodajna vrijednost robe	-kamate -dividende -tečajne razlike	
RASHODI	-troškovi prodanih proizvoda i usluga -troškovi prodane robe -troškovi razdoblja	-kamate -tečajne razlike	-trošak prodane opreme -trošak prodanih sirovina -otpis potraživanja -naknadno utvrđeni rashodi iz prošlih godina -inventurni manjkovi

Izvor: Izrada autora

Osnovna svrha izrade računa dobiti i gubitka je utvrđivanje konačnog rezultata odnosno dobiti ili gubitka izvještajnog razdoblja. Najvažnija pozicija u ovom financijskom izvještaju je upravo pozicija izračuna konačnog rezultat. Razlikom prihoda i rashoda nastaje bruto dobit. Bruto dobit je dobit prije oporezivanja. Rezultat odbijanjem poreza na dobit od bruto dobiti je neto dobit. U situaciji kada su prihodi veći od rashoda unutar izvještajnog razdoblja, poduzeće je ostvarilo dobit i obratno, ako su rashodi veći od prihoda poduzeće je ostvarilo gubitak.¹¹

$$\text{PRIHODI} - \text{RASHODI} = \text{BRUTO DOBIT}$$

$$\text{BRUTO DOBIT} - \text{POREZ} = \text{NETO DOBIT}$$

$$\text{Prihodi} > \text{Rahoda} = \text{Dobit}$$

$$\text{Rashodi} > \text{Prihoda} = \text{Gubitaka}$$

¹¹ Bešvik, B.(2008):Kako čitat i analizirat financijske izvještaje,RRIF plus,Zagreb,str.10-26

2.3. Izvještaj o novčanim tijekovima

Izvještaj o novčanim tokovima je temeljni financijski izvještaj koji pokazuje izvore pribavljanja i načine uporabe sredstava. Vlanike poduzeća i ostale korisnike financijskih izvještaja prvenstveno zanima odakle u poduzeće dolazi novac i na koji način se troši i raspodjeljuje višak financijskih sredstava kao i načini pribavljanja manjka financijskih sredstava. Iz tog razloga potrebno je sastavljati Izvještaj o novčanim tijekovima. Izvještaj o novčanim tijekovima pokazuje „zdrastveno stanje“ poduzeća.¹²

Kako bi se što bolje razumio način sastavljanja i prezentiranja Izvještaja o novčanim tijekovima potrebno je definirati i razumjeti neke osnovne pojmove:

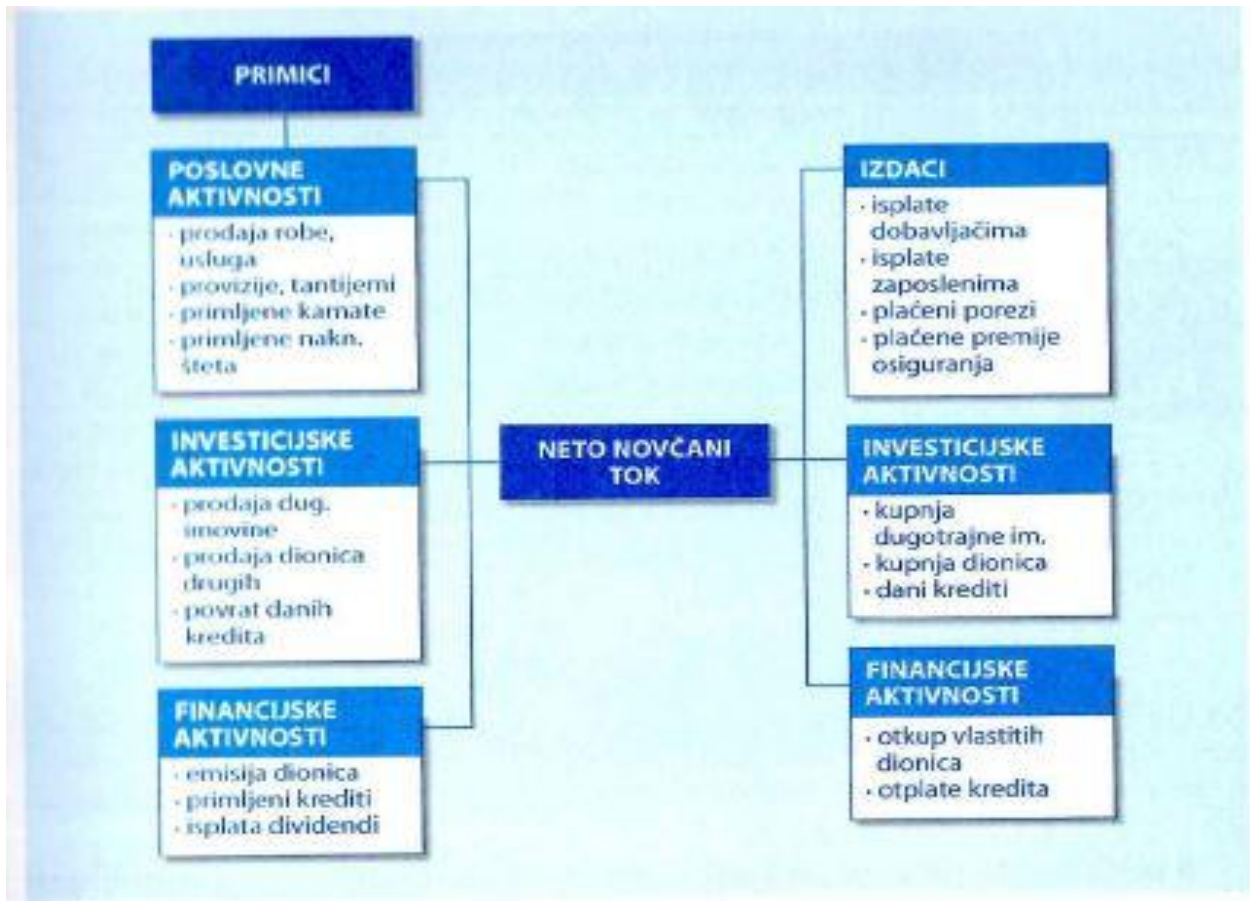
- *Novac*- obuhvaća novac u blagajni i na računima u banci
- *Novčani ekvivalenti*- kratkotrajna, visoko likvidna ulaganja koja je lako konvertirati u novac
- *Novčani tokovi*- priljevi i odljevi novca i novčanih ekvivalenata
- *Poslovne aktivnosti*- glavne aktivnosti koje stvaraju prihod poduzeća i druge aktivnosti koje određuju rezultat poduzeća, osim investicijskih i financijskih aktivnosti
- *Investicijske aktivnosti*- vezane su uz stjecanje i otuđivanje dugotrajne imovine
- *Financijske aktivnosti*- aktivnosti vezane za financiranje poslovanja¹³

Izvještaj o novčanim tijekovima prikazuje priljeve novca, odljeve novca i rezultat tog odnosa za određeno izvještajno razdoblje. U hrvatskoj se ovaj izvještaj sastavlja i prezentira prema odredbama MRS-a 7.¹⁴

¹² Izvor: Žager, L., Žager, K. (1999): Analiza financijskih izvještaja, Zagreb, Masmedija, str. 81

¹³ Izvor: Žager, L., Žager, K. (1999): Analiza financijskih izvještaja, Zagreb, Masmedija, str. 83

¹⁴ Dropulić, I. (2011): Menadžersko računovodstvo I, nastavni materijali, EFST, Split

Slika 3: Shema novčanog tijeka

Izvor: Izvor: Žager, L., Žager, K. (1999): Analiza financijskih izvještaja, Zagreb, Masmedija, str. 85

Slika 2 je shematski prikaz novčanog tijeka gdje su vidljive stavke koje utječu na stvaranje primitaka i izdataka u obavljanju poslovnih, investicijskih i financijskih aktivnosti.

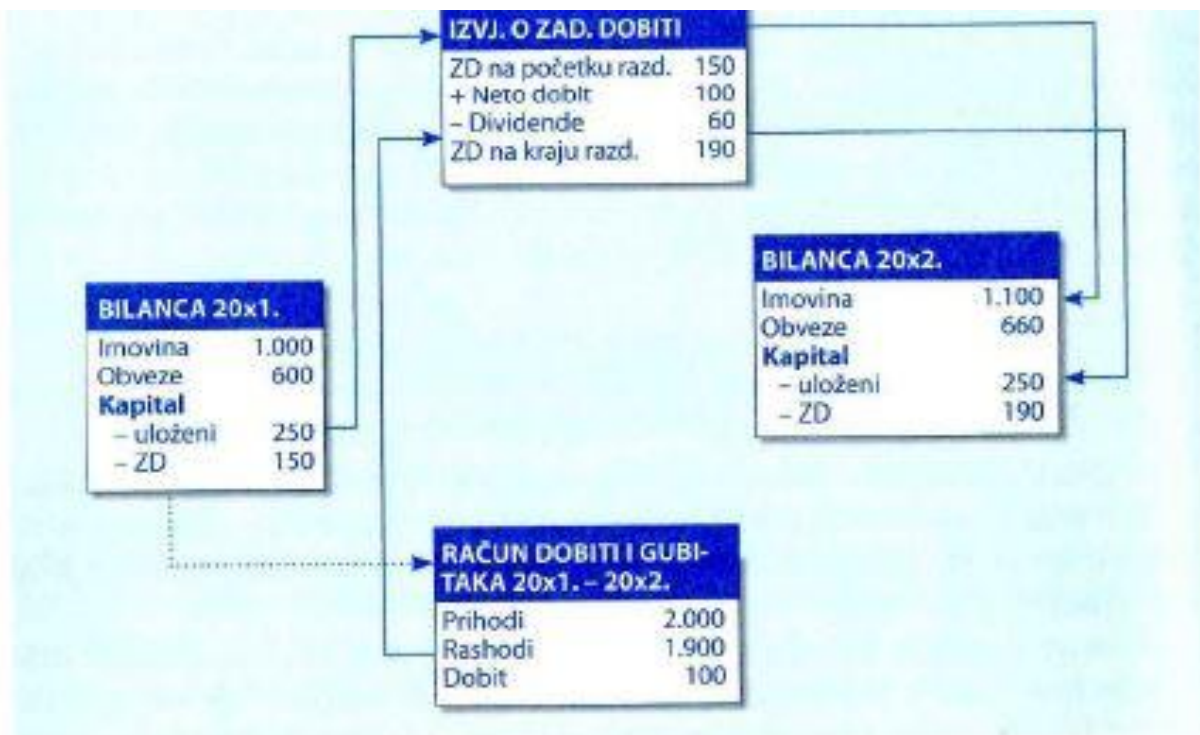
2.4. Izvještaj o promjenama vlasničke glavnice

Izvještaj o promjenama vlasničke glavnice pokazuje promjene koje su se dogodile na glavnici (kapitalu) u dva obračunska razdoblja. Pozicije koje se moraju iskazati u izvještaju o promjenama vlasničke glavnice su:

- Dobit ili gubitak razdoblja

- Sve stavke prihoda i rashoda, dobitaka ili gubitaka koje treba direktno priznat u kapital
- Učinak promjene računovodstvenih politika i ispravke temeljnih pogrešaka
- Dodatna ulaganja vlasnika
- Iznos zadržane dobiti na početku i na kraju razdoblja te promjene unutar tog razdoblja
- Usklađenja svake druge pozicije ¹⁵

Izveštaj o promjenama kapitala prikazuje analizu glavnih promjena na računima vlasničkog kapitala ili neto vrijednosti u tijeku određenog razdoblja. Sadrži podatke o kapitalu te isplaćenim dividendama. Osnovna svrha je dati podatke o vrijednosti tvrtke, odnosno prikazat bogastvo dioničara. ¹⁶

Slika 4: Povezanost bilance, računa dobiti i gubitka i izvještaja o promjenama kapitala

Izvor: Izvor: Žager,L.,Žager,K. (1999): Analiza financijskih izvještaja, Zagreb, Masmedija,str.88

¹⁵ Izvor: Žager,L.,Žager,K. (1999): Analiza financijskih izvještaja, Zagreb, Masmedija,str.87

¹⁶ Vujević,I.(2009):Analiza financijskih izvještaja, ST-tisak,Split, str.64

Slika 3 pokazuje povezanost bilance, računa dobiti i gubitka i izvještaja o novčanim tijekovima gdje je vidljivo povećanje zadržane dobiti na kraju razdoblja zbog povećanja kapitala iz ostvarene dobiti.

2.5. Bilješke uz financijske izvještaje

Bilješke uz financijske izvještaje se prezentiraju pored četiri temeljna financijska izvještaja. Oni dodatno pojašnjavaju strukturu, vrijednost i obilježja pojedinih stavki u temeljnim izvještajima. Bilješke trebaju sadržavati sve one informacije koje se ne vide iz temeljnih financijskih izvještaja, a nužne su za njihovo razumjevanje i ocjenu poslovanja.

Bilješke uz financijske izvještaje sadrže brojne informacije koje su potrebne internim i eksternim korisnicima, odnosno donositeljima odluka.¹⁷

¹⁷ Izvor: Žager, L., Žager, K. (1999): Analiza financijskih izvještaja, Zagreb, Masmedija, str. 68

3. STATISTIČKA ANALIZA POSLOVANJA HRVATSKIH VODA

Statističkom analizom stječe se uvid u strukturu pojava ili procesa u vremenu i prostoru, te uvid u njihove međusobne veze i odnose. Predmet statističke analize su kvalitativna i kvantitativna obilježja promatranih pojava ili procesa obuhvaćenim statističkim skupom.¹⁸

Temeljne faze statističkog istraživanja su :

- Organizirano prikupljanje statističkih podataka
- Sređivanje, odnosno grupiranje statističkih podataka
- Tabelačno i grafičko prikazivanje statističkih podataka
- Statistička analiza i interpretacija rezultata¹⁹

Prva faza statističke analize je prikupljanje podataka koja ima zadatak upoznat obilježja pojedinačnih elemenata prethodno definiranog statističkog skupa. Uspješnost provedbe ostalih faza statističke analize ovisi o kvaliteti i obuhvatnosti prikupljenih podataka.

Grupiranje statistički podataka postupak je raščlambe statističkog skupa na određeni broj grupa ili podskupova prema prethodno utvrđenim modalitetima danog obilježja i uz poštivanje principa isključivosti i iscrpnosti.²⁰

Treća faza statističke analize je tabelačno i grafički prikazivanje podataka. Svrha ove faze je prikupljene podatke prikazati na jasan, pregledan i razumljiv način. Posljednja faza je interpretacija rezultat provedenog istraživanja.

Vremenski niz je skup kronoloških uređenih vrijednosti. Obzirom na vremensku definiciju postoje dvije vrste vremenskih nizova. Ako veličinu pojave mjerimo u vremenskom intervalu onda kažemo da se radi o intervalnom vremenskom nizu. Intervalni vremenski nizovi mogu se kumulirati. Ako se mjerenje ili promatranje vrši u trenutku vremena onda se radi o trenutačnom vremenskom nizu, a oni se ne mogu kumulirati.²¹

¹⁸ Rozga, A.;Grčić, B.(2009):Poslovna statistika, Ekonomski fakultet u Splitu, Split,str.4

¹⁹ Rozga, A.;Grčić, B.(2009):Poslovna statistika, Ekonomski fakultet u Splitu, Split,str.13

²⁰ Rozga, A.;Grčić, B.(2009):Poslovna statistika, Ekonomski fakultet u Splitu, Split,str.16

²¹ Rozga,A.(2006):Statistika za ekonomiste,Ekonomski fakultet u Splitu,Split,str.263

Vremenski nizovi se mogu grafički prikazati sa dvije vrste grafikona, a to su linijski i površinski.

Individualni indeksi spadaju u relativne pokazatelje dinamike, a njima mjerimo dinamiku svake pojave pojedinačno. Indeksima se uspoređuje stanje jedne pojave ili skupine pojava u različitim vremenskim intervalima ili na različitim mjestima. Dije se na verižne i bazne indekse.

Verižni indeksi pokazuju relativnu promjenu pojave u tekućem u odnosu na prethodno razdoblje.

$$V_t = \frac{Y_t}{Y_{t-1}} * 100$$

Bazni indeksi pokazuju relativnu promjenu pojave u tekućem razdoblju u odnosu na neko odabrano bazno razdoblje.²²

$$I_t = \frac{Y_t}{Y_b} * 100$$

²² Rozga, A. (2006): Statistika za ekonomiste, Ekonomski fakultet Split, Split, str. 275

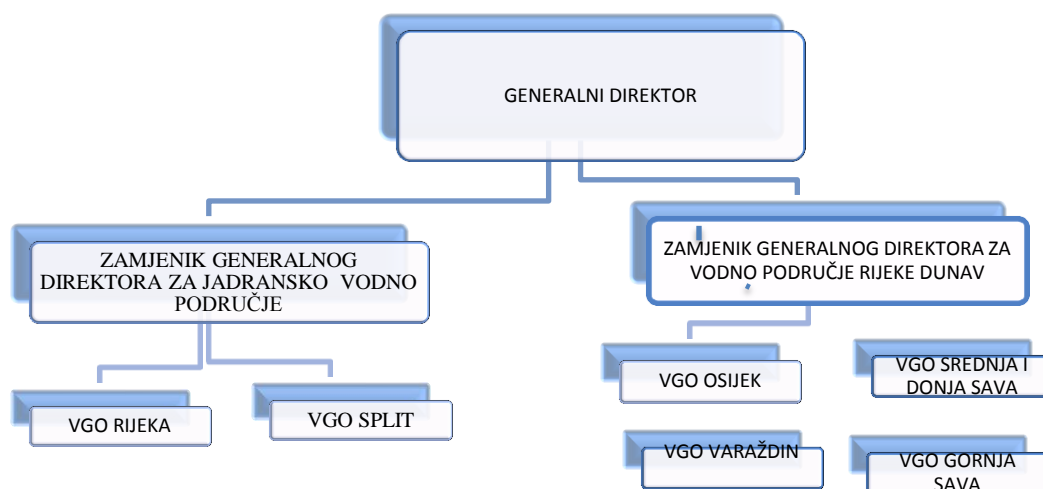
3.1. Opći podaci

Društvo Hrvatske vode- hidrotehnički objekti d.o.o. osnovano je je 5. Siječnja 2005. godine u Republici Hrvatskoj. Osnovna djelatnost društva je tehničko i gospodarsko održavanje vodnog dobra, melioracijskih sustava za odvodnju i navodnjavanje, regulacijskih vodnih uređaja, zaštita voda, izrada planskih dokumenata za upravljanje vodama...

Tvrtke kćeri društva Hrvatske vode su Hidrotehnički objekti d.o.o., Hrvatske vode Jadranski projekt d.o.o., i Vodoprivredne uslužne djelatnosti d.o.o..

Društvo je organizirano po teritorijalnom i funkcionalnom principu. Tijelo upravljanja je Upravno vijeće, a voditelj poslovanja je generalni direktor.

Hijerarhija ustroja društva prikazna je na sljedećoj slici:

Slika 5: Hijerarhija ustroja društva Hrvatske vode

Izvor: <http://www.voda.hr/hr/o-nama>

Osnovno i temeljno *načelo* Hrvatskih voda je: „ voda nije komercijalni proizvod kao neki drugi proizvod, nego je nasljeđe koje treba čuvati, štiti i mudro i racionalno koristiti.“

Društvo se financira iz različitih naknada koje plaćaju korisnici usluga. Kao što je poznato, za vodno gospodarstvo je karakteristično da se ne ostvaruju nikakva sredstva na tržišnim osnovama.

„*Misija* Hrvatskih voda je upravljati vodama u Republici Hrvatskoj radi zaštite života, zdravlja i imovine od štetnog djelovanja voda, te radi osiguranja trajne dostupnosti voda putem optimiziranja ekonomskih i ekoloških koristi na načelima održivoga razvitka.“

„*Vizija* Hrvatskih voda je kontinuirano ostvarivati svoju misiju i postizati zadane ciljeve, poštivajući najviše standarde kvalitete, koristeći suvremene znanstvene i empirijske tehnologije i metode koje su prijateljske okolišu i prirodi, ostvariti najviši stupanj suglasnosti s korisnicima i dionicima voda o ciljevima i načinima očuvanja vode i zaštite od voda, razviti svijest o vodi kao strateškom resursu, te afirmirati se kao stručna i vjerodostojna nacionalna agencija za upravljanje vodama. „

„U provedbi vlastite misije i ostvarenju vlastite vizije Hrvatske vode će: kontinuirano podizati i tražiti kvalitetu, približiti svoje poslovanje korisnicima voda, dionicima voda, zainteresiranoj javnosti i ukupnoj javnosti, nastaviti ostvarivati uravnoteženo pravilno, svrhovito, učinkovito, ekonomično i transparentno financijsko poslovanje koje se prvenstveno temelji na izvornim i autonomnim prihodima iz vodnih naknada, poštivajući njihovu namjenu i namjenu proračunskih sredstava, provodeći propisane zabrane i ograničenja zaduživanja i poštivajući opseg ugovaranja u granicama važećega financijskoga plana i plana upravljanja vodama, povećati učinkovitost kroz svrhovito unutarnje ustrojstvo, upravljanje i razvoj ljudskih potencijala, uključujući i stalno stručno usavršavanje, pravilnu i pravičnu preraspodjelu radnih poslova i zadataka, vodeći računa o načelu supsidijarnosti, unaprjeđivati ukupno poslovanje kroz uvođenje suvremenih informatičkih rješenja, te kroz unaprjeđenje poslovnih procesa.“²³

Jedan od izvora sredstava za financiranje Hrvatskih voda je vodni doprinos. Sredstva naknade koriste se za financiranje stručnih, administrativnih i drugih poslova upravljanja vodnim

²³ <http://www.voda.hr/>

sustavom, koji imaju obilježja javnih službi. Od naknade se financira i priprema planova za obranu od poplava i obranu od leda, zaštita od erozije, redovno i tehničko održavanje...

Ostali izvori financijski sredstava društvo hrvatske vode dobiva iz naknada za zaštitu voda, naknada za korištenje voda, naknada za uređenje voda, vodni doprinos iz inozemstva.

3.2. Horizontalna i vertikalna analiza financijskih izvještaja poduzeća Hrvatske vode

Horizontalna analiza je dinamička analiza jer omogućava usporedbu podataka tijekom nekog razdoblja da bi se otkrile promijene u pozicijama financijskih izvještaja.²⁴

Horizontalna analiza je usporedni prikaz apsolutnih svota najvažnijih pozicija bilance i računa dobiti i gubitka i promjene tih svota tijekom vremena.²⁵

Postupak određivanja postotka povećanja/smanjenja vrijednosti neke pozicije bilance ili računa dobiti i gubitka dobije se kao:

$$\text{Postotna promjena} = \frac{\text{Stanje u tekućem razdoblju} - \text{Stanje u baznom razdoblju}}{\text{Stanje u baznom razdoblju}} * 100$$

Promatrane promjene u apsolutnim iznosima govore o vrijednostima koje su se smanjile ili povećale u odnosu na baznu godinu, dok relativne vrijednosti ukazuju o pozitivnim ili negativnim odstupanjima na temelju kojih se dalje mogu istražiti uzroci takvih odstupanja.²⁶

²⁴ Žager, K. (1999): Računovodstvo za neračunovođe, Zgreb, Masmedija 2001.str 169.

²⁵ Belak, V.(1995):Menadžersko računovodstvo,RRIF, Zagreb, str.93

²⁶ Žager, K. (1999): Računovodstvo za neračunovođe, Zgreb, Masmedija 2001.str 169.171.

Vertikalna analiza omogućava uvid u strukturu financijskih izvještaja.

Vertikalna analiza uzima jednu poziciju iz financijskog izvještaja kao konstantu te se određuje postotni odnos svih ostalih varijabli tj. podataka iz izvještaja u odnosu na uzetu konstantu. Rezultat vertikalne analize su strukturni finacijski izvještaji koji su korisni kod uspoređivanja s drugim poduzećima. Najčešće se koristi kombinacija strukturnih i komparativnih izvještaja.²⁷

$$\% \text{ udio} = \frac{\text{Vrijednost pojedine stavke izvještaja}}{\text{Ukupna vrijednost}} * 100$$

Vertikalnoj analizi nije bitan predznak ispred postotnog udjela, dok kod horizontalne je potrebno voditi računa o predznaku prilikom interpretacije rezultata. Koraci pri provedbi vertikalne analize su: određivanje bazne vrijednosti, računanje postotnih promjena svake pozicije strukture te interpretacija dobivenih rezultata.

U tablicama 2 i 3 prikazani su skraćena bilanca i skraćeni račun dobiti i gubitka Hrvatskih voda koji su prilagođeni potrebama financijske analize.

²⁷ Vuko, T. (2010/2011): Analiza financijskih izvještaja, autorski materijal, EFST, Split

Tablica 2: Skraćena bilanca Hrvatskih voda d.o.o.

AKTIVA	2014	2015
Dugotrajna imovina	1.791.863,00 kn	1.855.618,00 kn
Nematerijalna imovina	0,00 kn	121.588,00 kn
Nekretnine, postrojenja i oprema	1.791.863,00 kn	1.734.030,00 kn
		11.047.178,00 kn
Kratkotrajna imovina	10.563.894,00 kn	
Potraživanja od kupaca	6.659.227,00 kn	8.488.642,00 kn
Potraživanja od zaposlenika	21.321,00 kn	0,00 kn
Potraživanja od države	86.166,00 kn	82.728,00 kn
Ostala krat. Potraživanja	44.011,00 kn	32.577,00 kn
Kratkotrajna fin. Imovina	1.675,00 kn	0,00 kn
Novac	3.751.494,00 kn	2.443.231,00 kn
		12.902.796,00 kn
UKUPNA AKTIVA	12.355.757,00 kn	
PASIVA		
Kapital	4.115.731,00 kn	4.168.906,00 kn
Upisani kapital	300.000,00 kn	300.000,00 kn
Zadržana dobit	3.654.312,00 kn	3.815.731,00 kn
Dobit tekuće godine	161.419,00 kn	53.175,00 kn
Kratkoročne obveze	7.102.757,00 kn	7.457.654,00 kn
Obveze prema dobavljačima	3.979.810,00 kn	4.299.075,00 kn
Obveze prema zaposlenicima	1.614.936,00 kn	1.464.058,00 kn
Obveze za poreze i doprinose	1.482.837,00 kn	1.672.757,00 kn
Ostale kratkoročne obveze	25.174,00 kn	21.764,00 kn
Odgođeno plaćanje troškova budućeg razdoblja	1.137.269,00 kn	1.276.237,00 kn
UKUPNA PASIVA	12.355.757,00 kn	12.902.797,00kn

Izvor: <http://voda.hr>

Tablica 3: Skraćeni račun dobiti i gubitka Hrvatskih voda d.o.o.

	2014.	2015.
POSLOVNI PRIHODI		41.586.272,00 kn
Prihod od prodaje usluga	45.219.868,00 kn	41.128.820,00 kn
Ostali poslovni prihodi	44.814.962,00 kn	457.452,00 kn
	404.906,00 kn	
POSLOVNI RASHODI		-41.359.827,00 kn
Materijalni troškovi	-44.956.493,00 kn	-2.127.791,00 kn
Troškovi vanjskih usluga	-1.968.405,00 kn	-11.860.082,00 kn
Troškovi osoblja	-12.583.553,00 kn	-22.164.203,00 kn
Ostali troškovi poslovanja	-23.915.853,00 kn	-4.081.207,00 kn
Amortizacija	-5.744.226,00 kn	-1.016.412,00 kn
Ostali rashodi	-683.977,00 kn	-110.132,00 kn
	-60.479,00 kn	
DOBIT IZ REDOVNOG POSLOVANJA		226.445,00 kn
	263.375,00 kn	
FINANCIJSKI PRIHODI I RASHODI		
Financijski prihodi		32.577,00 kn
Financijski rashodi	87.214,00 kn	-145,00 kn
Dobit iz financijskih aktivnosti	0,00 kn	32.432,00 kn
	87.214,00 kn	
UKUPNI PRIHODI		41.618.849,00 kn
UKUPNI RASHODI	45.307.082,00 kn	-41.359.972,00 kn
	-44.956.493,00 kn	
Dobit prije oporezivanja		258.877,00 kn
	350.589,00 kn	
Porez na dobit	-189.170,00 kn	-205.702,00 kn
Dobit tekuće godine	161.419,00 kn	53.175,00 kn

Izvor: <http://voda.hr/>

Početna analiza bit će komparativna analiza bilance gdje će se uspoređivat podaci za dva obračunska razdoblja i to za 2014. i 2015. godinu. U tablici 2 u prve dvije kolone prikazani su apsolutni iznosi stavki bilance, zatim se iskazuje povećanje ili smanjenje pojedine stavke u apsolutnom iznosu te povećanje ili umanjeње iskazano u relativnom tj. postotnom iznosu. Za potrebe vertikalne analize u posljednje dvije kolone računa se postotni udio pojedinih stavki

gdje se ukupna aktiva i ukupna pasiva izjednačuju sa 100%. Moguće je doći do istih rezultata i zaključaka koristeći i komparativnu i strukturnu analizu bilance.

3.2.1. Horizontalna i vertikalna analiza bilance poduzeća

Tablica 4: Horizontalna i vertikalna analiza bilance Hrvatskih voda d.o.o

	31.12.2015.	31.12.2014.	% promjena	Apsolutne promjene	% udio 2015	% udio 2014
AKTIVA						
Dugotrajna imovina	1.855.618,00 kn	1.791.863,00 kn	3,56%	63.755,00 kn	14,38%	14,50%
Nematerijalna imovina	121.588,00 kn	0,00 kn		121.588,00 kn	6,55%	0,00%
Nekretnine, postrojenja i oprema	1.734.030,00 kn	1.791.863,00 kn	-3,23%	-57.833,00 kn	93,45%	100,00%
Kratkotrajna imovina	11.047.178,00 kn	10.563.894,00 kn	4,57%	483.284,00 kn	85,62%	85,50%
Potraživanja od kupaca	8.488.642,00 kn	6.659.227,00 kn	27,47%	1.829.415,00 kn	76,84%	63,04%
Potraživanja od zaposlenika	0,00 kn	21.321,00 kn	-100,00%	-21.321,00 kn	0,00%	0,20%
Potraživanja od države	82.728,00 kn	86.166,00 kn	-3,99%	-3.438,00 kn	0,75%	0,82%
Ostala krat. Potraživanja	32.577,00 kn	44.011,00 kn	-25,98%	-11.434,00 kn	0,29%	0,42%
Kratkotrajna fin. Imovina	0,00 kn	1.675,00 kn	-100,00%	-1.675,00 kn	0,00%	0,02%
Novac	2.443.231,00 kn	3.751.494,00 kn	-34,87%	-1.308.263,00 kn	22,12%	35,51%
UKUPNA AKTIVA	12.902.796,00 kn	12.355.757,00 kn	4,43%	547.039,00 kn	100,00%	100,00%
PASIVA						
Kapital	4.168.906,00 kn	4.115.731,00 kn	1,29%	53.175,00 kn	32,31%	33,31%
Upisani kapital	300.000,00 kn	300.000,00 kn	0,00%	0,00 kn	7,20%	7,29%
Zadržana dobit	3.815.731,00 kn	3.654.312,00 kn	4,42%	161.419,00 kn	91,53%	88,79%
Dobit tekuće godine	53.175,00 kn	161.419,00 kn	-67,06%	-108.244,00 kn	1,28%	3,92%
Kratkoročne obveze	7.457.654,00 kn	7.102.757,00 kn	5,00%	354.897,00 kn	57,80%	57,49%
Obveze prema dobavljačima	4.299.075,00 kn	3.979.810,00 kn	8,02%	319.265,00 kn	57,65%	56,03%
Obveze prema zaposlenicima	1.464.058,00 kn	1.614.936,00 kn	-9,34%	-150.878,00 kn	19,63%	22,74%
Obveze za poreze i doprinose	1.672.757,00 kn	1.482.837,00 kn	12,81%	189.920,00 kn	22,43%	20,88%
Ostale kratkoročne obveze	21.764,00 kn	25.174,00 kn	-13,55%	-3.410,00 kn	0,29%	0,35%
Odgodreno plaćanje troškova budućeg razdoblj	1.276.237,00 kn	1.137.269,00 kn	12,22%	138.968,00 kn	9,89%	9,20%
UKUPNA PASIVA	12.902.797,00 kn	12.355.757,00 kn	4,43%	547.040,00 kn	100,00%	100,00%

Izvor: Izrada autora

U prethodnoj tablici pomoću alata MS EXCELA izračunate su postotne i apsolutne promjene stavki skraćene bilance društva Hrvatske vode kao i postotni udjeli pojedine stavke za analiziranu 2014. i 2015. godinu.

Dugotrajna imovina bilježi rast za 63 755,00 kn u apsolutnom iznosu, odnosno za 3.56% je viša u 2015.godini u odnosu na 2014.godinu. Iz tablice je vidljivo da je kratkotrajna imovina kao i dugotrajna imovina porasla u apsolutnom iznosu za 483.284,00 kn odnosno za 4.57% . Ovakve

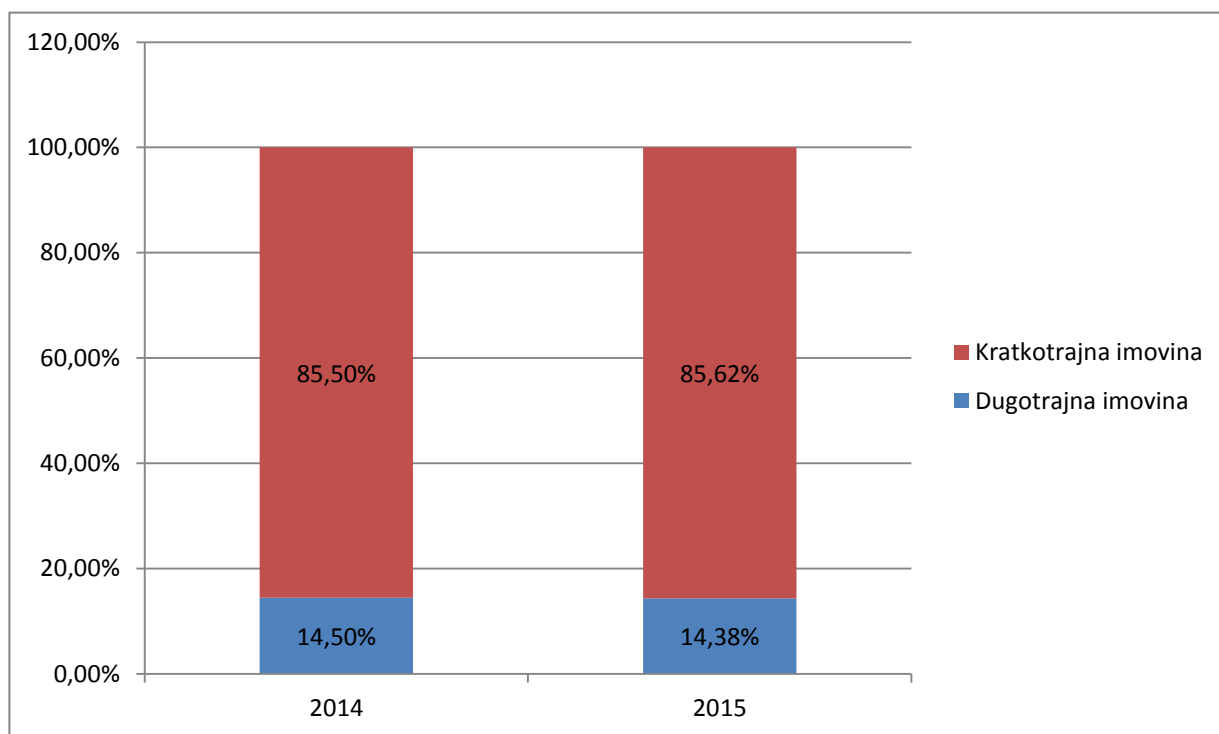
pozitivne promjene u pojedinim stavkama aktive dovele su do rasta ukupne aktive za 547.039,00 kn odnosno za 4.43% u 2015.godini u odnosu na 2014.godinu.

Udio dugotrajne imovine u ukupnoj imovini iznosi 14.38% (2015.) i 14.50% (2014.) dok kratkotrajna imovina ima značajno visok udio u ukupnoj imovini i to 85.62% (2015.), 85.50% (2014.).

U dugotrajna materijalna imovina društva obuhvaća građevinske objekte koji se koriste u administrativne svrhe i sredstva koja se koriste za održavanje radnih prostora, radne okoline.

Dugotrajna nematerijalna imovina društva obuhvaća ulaganja u software kao i moguća ulaganja na tuđim sredstvima koja se nalaze na korištenju Društva.

Sastavni dio kratkotrajne imovine su potraživanja od kupaca koja su rezultat pružanja usluga od strane društva, potraživanja od države, zaposlenika, povezanih društava te novac

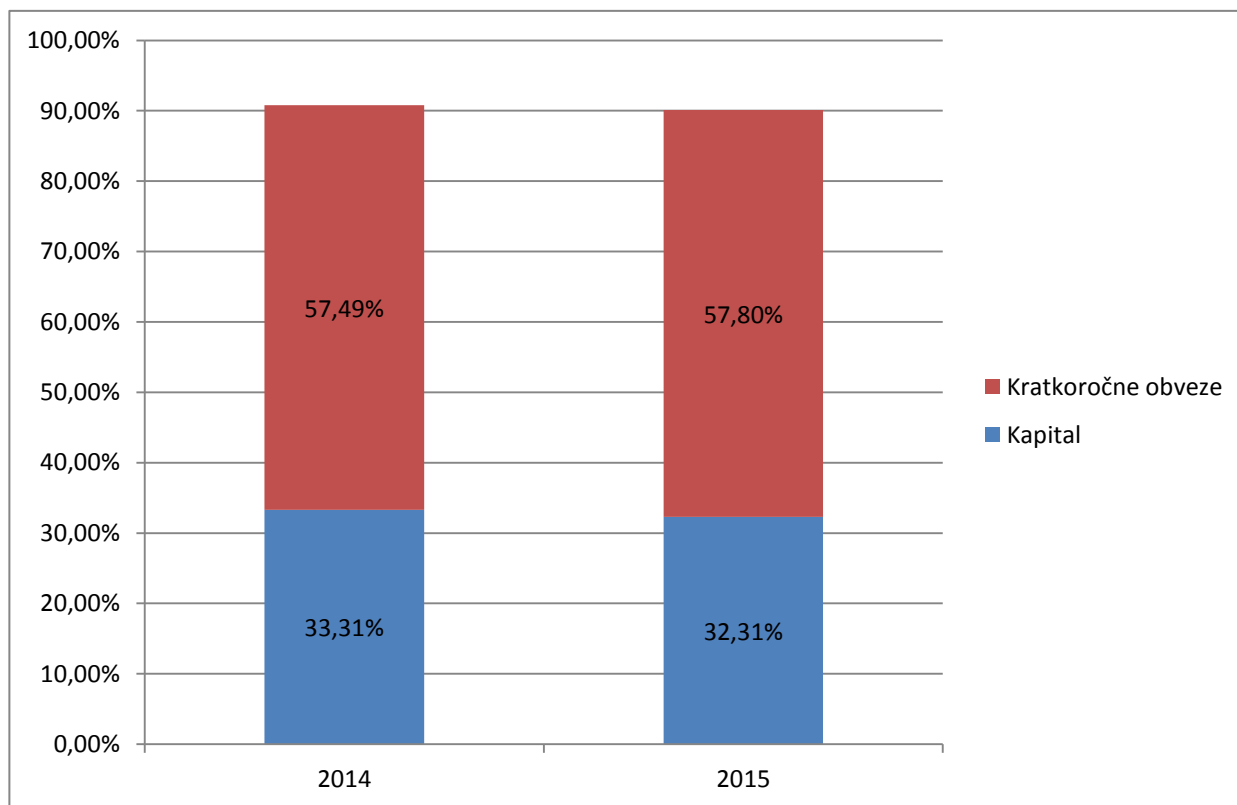
Graf 1: Postotni udio imovine u aktivi bilance

Izvor: Izrada autora

U pasivi bilance vidljiv je rast kapitala za 53.175,00 kn odnosno za 1.29%. Razlog rasta kapitala je povećanje zadržane dobiti za 4.42% u 2015.godini u odnosu na 2014.godinu. Društvo je ostvarilo značajan pad dobiti u 2015.godini i to za 67.06% odnosno u apsolutnom iznosu 108.244.00 kn. U skraćenoj bilanci društva nisu vidljive dugoročne obveze, a kratkoročne obveze su porasle za 5.0%

odnosno za 354.897,00 kn u apsolutnom iznosu.

Udio kapitala u pasivi bilance iznosi 32.31% (2015.) i 33.31% (2014.). Udio kratkoročnih obveza u ukupnoj pasivi iznosi 57.80% (2015.) i 57.49% (2014.).

Graf 2: Postotni udio obveza i kapitala u ukupnoj pasivi

Izvor: Izrada autora

3.2.2. Horizontalna i vertikalna analiza računa dobiti i gubitka

Postupak horizontalne i vertikalne analize proveden je i na računu dobiti i gubitka. Kao i kod analize bilance, u prve dvije kolone su navedena apsolutna stanja za dva obračunska razdoblja Hrvatskih voda. U sljedeće dvije kolone izračunata su apsolutna povećanja/smanjenja stavki računa dobiti i gubitka. Radi lakšeg uočavanja promjena, prikazane su postotne promjene stavki računa dobiti i gubitka.

Za potrebe vertikalne analize računat će se postotni udjeli u 2014. i 2015. godini gdje se ukupni prihodi i ukupni rashodi izjednačavaju sa 100%.

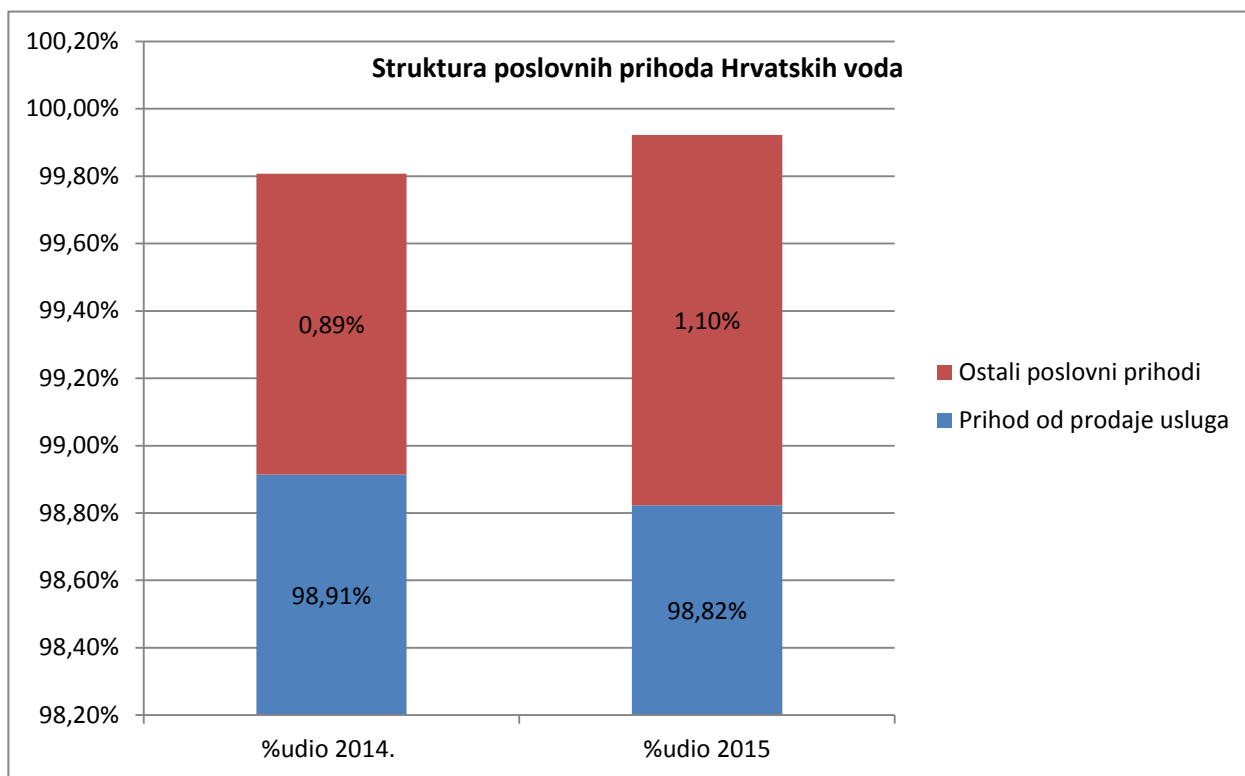
Rezultati analize su tabelarno i grafički prikazani.

Tablica 5: Horizontalna i vertikalna analiza računa dobiti i gubitka Hrvatskih voda d.o.o.

	2014.	2015.	%promjena	Apolutna promjena	%udio 2014.	%udio 2015
POSLOVNI PRIHODI	45.219.868,00 kn	41.586.272,00 kn	-8,04%	-3.633.596,00 kn	99,81%	0,999217254
Prihod od prodaje usluga	44.814.962,00 kn	41.128.820,00 kn	-8,23%	-3.686.142,00 kn	98,91%	0,988225792
Ostali poslovni prihodi	404.906,00 kn	457.452,00 kn	12,98%	52.546,00 kn	0,89%	0,010991462
POSLOVNI RASHODI	-44.956.493,00 kn	-41.359.827,00 kn	-8,00%	3.596.666,00 kn	100,00%	100,00%
Materijalni troškovi	-1.968.405,00 kn	-2.127.791,00 kn	8,10%	-159.386,00 kn	4,38%	5,14%
Troškovi vanjskih usluga	-12.583.553,00 kn	-11.860.082,00 kn	-5,75%	723.471,00 kn	27,99%	28,68%
Troškovi osoblja	-23.915.853,00 kn	-22.164.203,00 kn	-7,32%	1.751.650,00 kn	53,20%	53,59%
Ostali troškovi poslovanja	-5.744.226,00 kn	-4.081.207,00 kn	-28,95%	1.663.019,00 kn	12,78%	9,87%
Amortizacija	-683.977,00 kn	-1.016.412,00 kn	48,60%	-332.435,00 kn	1,52%	2,46%
Ostali rashodi	-60.479,00 kn	-110.132,00 kn	82,10%	-49.653,00 kn	0,13%	0,27%
DOBIT IZ REDOVNOG POSLOVANJA	263.375,00 kn	226.445,00 kn	-14,02%	-36.930,00 kn		
FINANCIJSKI PRIHODI I RASHODI						
Financijski prihodi	87.214,00 kn	32.577,00 kn	-62,65%	-54.637,00 kn	0,19%	0,08%
Financijski rashodi	0,00 kn	-145,00 kn		-145,00 kn	0,00%	0,00%
Dobit iz financijskih aktivnosti	87.214,00 kn	32.432,00 kn	-62,81%	-54.782,00 kn		
UKUPNI PRIHODI	45.307.082,00 kn	41.618.849,00 kn	-8,14%	-3.688.233,00 kn	100,00%	100,00%
UKUPNI RASHODI	-44.956.493,00 kn	-41.359.972,00 kn	-8,00%	3.596.521,00 kn	100,00%	100,00%
Dobit prije oporezivanja	350.589,00 kn	258.877,00 kn	-26,16%	-91.712,00 kn		
Porez na dobit	-189.170,00 kn	-205.702,00 kn	8,74%	-16.532,00 kn		
Dobit tekuće godine	161.419,00 kn	53.175,00 kn	-67,06%	-108.244,00 kn		

Izvor: Izrada autora

Tablicom 5 je prikazana horizontalna i vertikalna analiza stavki računa dobiti i gubitka. Jasno je vidljivo da je došlo do smanjenja poslovnih prihoda za 8.04% odnosno u apsolutnom iznosu za 3.633.596,00kn. Udio poslovnih prihoda u ukupnim prihodima društva iznosi 99.81% (2014.) odnosno 99.92% u 2015.godini. Hrvatske vode najviše prihoda ostvaruju od naknada za uređenje voda. Najveći dio prihoda proizlazi iz izvršenih usluga temeljem Ugovora o financiranju s Hrvatskim vodama

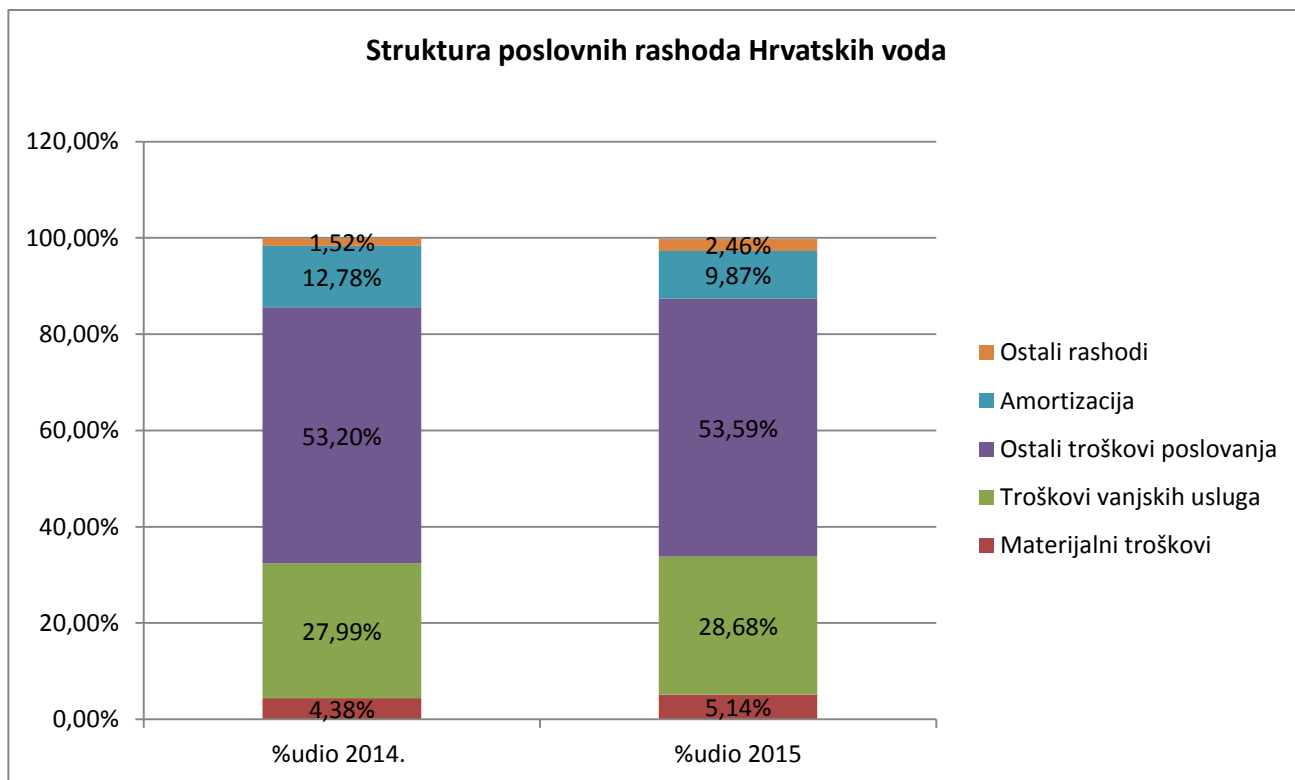

Graf 3: Postotni udio prihoda u ukupnim приходима

Izvor: Izrada autora

Poslovni rashodi su se smanjili za 8.00% odnosno za 3.596.666,00 kn. Udio poslovnih rashoda u ukupnim rashodima je 100% u obe promatrane godine. Rashodi društva se dijele na rashode redovnog poslovanja (40%) i kapitalne rashode i transfere (60%).

Hrvatske vode su poslovanjem u 2015.godini ostvarili znatno nižu razinu dobiti tekuće godine nego u 2014.godini i to za 67.06% ,odnosno u apsolutnom iznosu za 108.244,00 kn.

Graf 4: Postotni udio poslovnih rashoda u ukupnim rashodima

Izvor: Izrada autora

Graf 4 pokazuje postotni udio poslovnih rashoda u ukupnim rashoda. Iz grafa je vidljivo da najveći postotak u dvije promatrane godine zauzimaju troškovi poslovanja i to više od 50% (naknade za prijevoz radnika, trošak službenih putovanja, trošak loke vožnje, otpremnine...), dok ostali vanjski troškovi zauzimaju 27,99% (2014.) i 28.68% (2015.) ukupnih rashoda. Neki od vanjskih troškova su: prijevozne i telekomunikacijske usluge, trošak zakupa i leasinga, usluge servisera, registracija osobnih automobila (više od 8 milijuna kn u 2015. godini), trošak reprezentacije, usluge zaštitara...

3.3. Analiza putem pokazatelja

Analiza putem pokazatelja je postupak utvrđivanja veze između različitih pozicija bilance i računa dobiti i gubitka. Njihova svrha je stvaranje informacijske podloge za donošenje racionalnih odluka.

Pokazatelji se dobiju tako da se jedna ekonomska veličina stavlja u odnos sa drugom ekonomskom veličinom. Ipak postoje neka ograničenja prilikom ovakvog pristupa donošenju odluka:

- Problem primjene različitih računovodstvenih politika
- Ekonomija obujma
- Razdoblje izvještavanja
- Računska ograničenja
- Karakteristike distribucije²⁸

3.3.1. Pokazatelji likvidnosti

Na temelju podataka obuhvaćenih u bilanci računat će se pokazatelji likvidnosti. Temeljni pokazatelji likvidnosti u koeficijent tekuće likvidnosti, koeficijent ubrzane likvidnosti, koeficijent trenutne likvidnosti i koeficijent finacijske stabilnosti.

Likvidnost označava odnos između raspoloživih sredstava i pristiglih obveza²⁹. Ako je poduzeće sposobno podmirit svoje obveze kažemo da je likvidno što je i glavni cilj svakog poduzeća.

Koeficijent tekuće likvidnosti se dobije kao omjer kratkotrajne imovine i kratkoročnih obveza. Kontrolna vrijednost ovog pokazatelja je 2.00. Vrijednost ovog pokazatelja između 1.00 i 2.00 pokazuje na upitnu likvidnost poduzeća, dok vrijednost pokazatelja ispod 1.00

²⁸ Aljinović-Barać, Ž.: Računovodstvo novčanih tijekova, Autorski materijali ak.god 2016.

²⁹ Poslovni forum hr: <http://www.poslovni.hr/forum>

ukazuje na nesposobnost tvrtke u podmirivanju obveza. U ovakvom slučaju je potrebno povećati neki od oblika kratkotrajne imovine ili reducirati dio kratkoročnih obveza.³⁰

Koeficijent ubrzane likvidnosti dobije se kao omjer kratkotrajne imovine umanjene za zalihe i kratkoročnih obveza. Idealna vrijednost ovog pokazatelja iznosi 1.00. Ukazuje na sposobnost poduzeća da iz brze aktive podmiri tekuće obveze. Zbog sporije unovčivosti zaliha u odnosu na ostatak tekuće imovine potrebno ih je isključiti u izračunu ovog pokazatelja likvidnosti, pogotovo ako se zalihe odnose na sirovine koje tek trebaju prijeći proces proizvodnje, pretvaranje u gotov proizvod i konačnici prodaju na tržištu.

Koeficijent trenutne likvidnosti računa se kao omjer novca i kratkoročnih obveza. Prema Vujević i Balen (2006) vrijednost ovog pokazatelja je minimalno 0.1. Ako potraživanja čine veliki dio kratkotrajne imovine koeficijent trenutne likvidnosti je dobar pokazatelj likvidnosti tvrtke.

Koeficijent financijske stabilnosti je omjer dugotrajne imovine i kapitala uvećanog za dugoročne obveze. Vrijednost ovog pokazatelja mora biti manja od 1. Za razliku od drugih pokazatelja likvidnosti niža vrijednost od 1.00 ovog pokazatelja ukazuje na pozitivnu tendenciju jer se u tom slučaju financijska stabilnost povećava jer se sve manji dio glavnice i dugoročnih obveza koristi za financiranje dugotrajne, a sve veći dio se koristi za financiranje kratkotrajne imovine.³¹

³⁰Bujan, I.: Poslovne financije, Međunarodno veleučilište u Čakovcu, str. 37

³¹Žager, K. (1999): Računovodstvo za neračunovođe, Zgreb, Masmedija 2001. str. 177.

Tablica 6: Pokazatelji likvidnosti za 2014. i 2015. godinu

	2014	2015
Koef.tekuće likvidnosti	1,487294863	1,4813208
Koef.ubrzane likvidnosti	1,487294863	1,4813208
Koef.trenutne likvidnosti	0,528174341	0,32761389
Koef.financijske stabilnosti	0,435369318	0,58606047

Izvor: Izrada autora

Koeficijent tekuće likvidnosti predstavlja sposobnost tvrtke da iz kratkotrajne imovine podmiri kratkoročne obveze. Kontrolna mjera ovog pokazatelja iznosi 2,00. Vidljivo je da društvo Hrvatske vode u dvije promatrane godine posluje ispod kontrolne vrijednosti. To znači da poduzeće nije sposobno podmiriti tekuće obveze iz tekuće imovine tj. upitna je likvidnost društva.

Koeficijent ubrzane likvidnosti u istom je iznosu kao i koeficijent tekuće likvidnosti jer promatrano društvo u bilanci nema zaliha koje je potrebno isključiti prilikom izračuna koeficijenta ubrzane likvidnosti. Kontrolna vrijednost pokazatelja je 1,00 te prema ovom pokazatelju vjerovati je da će tvrtka biti u stanju podmiriti svoje tekuće obveze jer je u dvije promatrane godine pokazatelj iznad kontrolne vrijednosti od 1,00.

Koeficijent trenutne likvidnosti pokazuje kolika je pokrivenost kratkoročnih obveza likvidnom kratkotrajnom imovinom. Vrijednost ovog pokazatelja ne bi smjela biti ispod 0,1. Vrijednost pokazatelja trenutne likvidnosti je ispod poželjne vrijednosti u dvije godine.

Koeficijent financijske stabilnosti nebi trebao biti manji od 1,00. U obe promatrane godine pokazatelj je ispod kontrolne vrijednosti što znači da društvo iz dijela dugoročnih izvora mora financirati kratkotrajnu imovinu.

3.3.2. Pokazatelji zaduženosti

Pokazatelji zaduženosti odnose se na finacijske i kapitalne strukture tvrtke te odnose pojedinih pozicija te strukture s aktivom. Zbog statičkog karaktera bilance ti pokazatelji se još i nazivaju pokazatelji statičke zaduženosti.³² Za promatrano poduzeće računat će se koeficijent zaduženosti, koeficijent vlastitog financiranja, koeficijent financiranja i stupanj pokrića 1.

Koeficijent zaduženosti dobije se kao omjer kratkoročnih obveza i ukupne aktive. Idealna vrijednost ovog pokazatelja iznosi 50%. Visoka vrijednost ovog pokazatelja ukazuje na rizičnost tvrtke koja mora plaćati visoke troškove kamata. Nedostatak ovog pokazatelja je što se temelji na knjigovodstvenim podacima o kapitalu i obvezama. Bolja varijanta ovog pokazatelja bi bila da se koriste podaci temeljeni na tržišnim vrijednostim imovine tvrtke.

Koeficijent vlastitog financiranja dobije se kao omjer kapitala i ukupne aktive. Vrijednost ovog pokazatelja bi trebala biti veća od 50% jer pokazuje postotak imovine koji se financira isključivo iz vlastitih izvora.

Koeficijent financiranja je omjer ukupnih obveza i glavnice. Poželjna je što niža vrijednost ovog pokazatelja. Omjer duga i glavnice bi trebao biti u odnosu 1:1. Kako bi se bolje istakao rizik, kapital se može procijenjivati na temelju tržišne vrijednosti. Visoka vrijednost ovog pokazatelja ukazuje na moguće poteškoće prilikom vraćanja posuđenih sredstava i plaćanja kamata.

Stupanj pokrića 1 se dobije kao omjer vlastitog kapitala i dugotrajne imovine. Pokazuje sposobnost tvrtke pokrića dugotrajne imovine vlastitim kapitalom. Idealna vrijednost ovog pokazatelja je niža 1.

³² Žager, K. (1999): Računovodstvo za neračunovođe, Zgreb, Masmedija 2001.str 178.

Tablica 7: Pokazatelji zaduženosti za 2014. i 2015. godinu

	2014	2015
Koef.zaduženosti	57,49%	57,80%
K. VI. Financiranja	33,31%	32,31%
K. Financiranja	172,58%	178,89%

Stupanj pokrića 1	2,296900488	2,2466402
--------------------------	--------------------	------------------

Izvor: Izrada autora

Koeficijent zaduženosti pokazuje koliki je postatak imovine nabavljen zaduživanjem. Kontrolna vrijednost ovog pokazatelja bi trebala biti 50% ili manje. U promatranim godinama vidljivo je da je vrijednost pokazatelja veća od kontrolne vrijednosti što označava veći financijski rizik (rizik da društvo neće biti u mogućnosti vratiti dug) te u 2015. godini je za 0,31 pp veći od prethodne godine.

Koeficijent vlastitog financiranja pokazuje koliko posto se društvo financiralo iz vlastitih izvora te za razliku od prethodnog pokazatelja, njegova idealna vrijednost je 50% i više. Kao što je iz tablice vidljivo Hrvatske vode se svega 33.31% u 2014.g i 32.31% u 2015.g financiraju iz vlastitih izvora.

Koeficijent financiranja bi trebao biti što niži te i on u posljednjoj promatranoj godini bilježi rast u odnosu na prethodnu godinu za 6,31pp.

Stupanj pokrića 1 pokazuje koliko društvo dugotrajne imovine pokriva kapitalom odnosno kapitalom uvećanim za dugoročne obveze. Vrijednost pokazatelja ne smije biti veća od 1. Kod analiziranog društva vrijednost je veća od 1 što znači da je vrijednost dugotrajne imovine veća od raspoloživog kapitala.

3.3.3. Pokazatelji aktivnosti

Pokazatelji aktivnosti se računaju pomoću podataka iz bilance i podataka iz računa dobiti i gubitka. Koristi se pri ocjeni djelotvornosti kojom management angažira svoju imovinu koju su mu povjerali vlasnici. Nazivaju se još i koeficijenti obrtaja. Za promatrano poduzeće računat će se koeficijent obrtaja ukupne imovine, koeficijent obrtaja dugotrajne imovine i koeficijent obrtaja potraživanja.

Koeficijent obrtaja ukupne imovine računa se kao omjer ukupnih prihoda i ukupne imovine. Pokazuje koliko jedna novčana jedinica aktive stvara novčanih jedinica prihoda.

Koeficijent obrtaja dugotrajne imovine je omjer ukupnih prihoda i dugotrajne imovine. Pokazuje koliko poduzeće uspješno koristi imovinu s ciljem stvaranja prihoda. Poželjna je što veća vrijednost ovog pokazatelja. Ako je vrijednost pokazatelja u opadanju to znači da je moguća situacija preinvestiranja u postrojenja, opremu ili neku drugu dugotrajnu imovinu.

Koeficijent obrtaja potraživanja računa se kao omjer prihoda od prodaje i ukupnih potraživanja. Pomoću ovog pokazatelja moguće je utvrditi prosječno vrijeme trajanja naplate potraživanja. Poželjno je što kraće razdoblje naplate potraživanja.

Tablica 8: Pokazatelji aktivnosti za 2014.godinu i 2015.godinu

	2014	2015
K.obrtaja ukupne imovine	3,666880305	3,22556824
K.obrtaja dugotrajne imovine	25,01026139	22,1644864
K.obrtaja potraživanja	6,580057483	4,78022703

Izvor: Izrada autora

Koeficijent obrtaja ukupne imovine pokazuje koliko poduzeće uspješno koristi vlastitu imovinu s ciljem stvaranja prihoda tj. koliko puta se ukupna imovina obrne u tijeku jedne godine. Poželjna je što veća vrijednost. U 2014.godini vidljivo je da jedna kuna aktive stvara 3,66 kn prihoda i u 2015.godini jedna kuna aktive stvara 3,22 kn prihoda.

Koeficijent obrtaja dugotrajne imovine pokazuje učinkovitost upotrebe dugotrajne imovine u stvaranju prihoda. Poželjna vrijednost je što veća. I kod ovog pokazatelja vidljiva je tendencija pada. U 2015.g jedna kuna uložena u dugotrajnu imovinu stvara 22,16 kn prihoda dok je u 2014.g jedna kuna uložena u dugotrajnu imovinu stvarala 25,01 kn prihoda.

Koeficijent obrtaja potraživanja pokazuje koliko novčanih jedinica prodaje stvara jedna kuna uložena u potraživanja. Može se uočiti loš trend obrtaja potraživanja tj. smanjenje koeficijenta obrtaja potraživanja u 2015. u odnosu na 2014. što označava da Hrvatske vode sve teže potraživanja pretvaraju u prihode odnosno da je potrebno duže razdoblje kako bi se potraživanja pretvorila u prihode društva.

3.3.4. Pokazatelji profitabilnosti

Profitabilnost je skup pokazatelja uspješnosti koji se dobivaju usporedbom financijskog rezultata s novcem, prodajom ili dividendnim pokrićem. Profitabilnost traži maksimalizaciju financijskog rezultata u odnosu na uložena sredstva i rad. Upravo zbog ovakve definicije često se koristi i pojam rentabilnost.³³ Pokazatelji profitabilnosti koji će se računati su povrat na imovinu, povrat na glavnici i neto profitna marža.

Povrat na imovinu računa se kao omjer dobit prije poreza i ukupne aktive. Pokazatelj je uspješnosti korištenja imovine u stvaranju dobiti. Odnosi se na dobit koju poduzeće stvara iz jedne jedinice imovine. Ovisno o djelatnosti kojom se poduzeće bavi varira i vrijednost ovog pokazatelja. Što je niža dobit po novčanoj jedinici imovine, viši je stupanj intezivnosti imovine.

³³ .Poslovni hr (2016): <http://www.poslovni.hr/leksikon/profitabilnost-1023>

Povrat na glavniciu je jedan od najznačajnijih pokazatelja koji se računa kao omjer dobiti tekuće godine i kapitala. Poželjnija je što veća vrijednost ovog pokazatelja. Pokazuje koliko dobiti poduzeće ostvaruje na jednu jedinicu vlastitog kapitala.

Neto profitna marža je omjer dobiti tekuće godine i prihoda od prodaje. I ovaj pokazatelj kao i povrat na imovinu varira ovisno o djelatnosti kojom se poduzeće bavi.

Tablica 9: Pokazatelji profitabilnosti

	2014	2015
Povrat na imovinu	0,028374546	0,02006364
Povrat na glavniciu	0,039220007	0,01275514
Neto profitna marža	0,0036019	0,00129289

Izvor: Izrada autora

Povrat na imovinu mjeri sposobnost i efikasnost menadžmenta u učinkovitom korištenju imovine tvrtke za ostvarivanje dobiti. Poželjnija je što veća vrijednost. Hrvatske vode ostvaruju dosta niske vrijednosti ovog pokazatelja što govori o upitnoj sposobnosti samog menadžmenta za ostvarivanje visokih, pozitivnih rezultata tvrtke. U 2014.g ostvarena je veća dobit nego u 2015.g te iz tog razloga ovaj pokazatelj je viši u 2014.godini. Intezivnost imovine je veća što zahtjeva više inestiranja kako bi se ostvarila viša dobit.

Povrat na glavniciu je jedan od najznačajnijih pokazatelja profitabilnosti. Pokazuje koliko poduzeće ostvaruje novčanih jedinica dobiti na jednu jedinicu vlastitog kapitala. Kao i kod prethodno navedenog pokazatelja bolja je što veća vrijednost. Hrvatske vode ostvaruju nizak povrat na glavniciu, a sve iz razloga niske dobiti tekuće godine. U 2015.g vrijednost pokazatelja se smanjila jer se smanjila dobit, a kapital povećao.

Neto profitna marža pokazuje koliko jedinica neto dobiti ostaje poduzeću od jedne jedinice prihoda. Neto profitna marža promatranog društva je na značajno niskoj razini tj. poduzeću ne ostaje previše sredstava koje može rasporediti za potrebe vlastitog poslovanja.

3.3.5. Pokazatelji ekonomičnosti

Pokazatelji ekonomičnosti mjeri odnos prihoda i rashoda, te pokazuje koliko se prihoda ostvaruje po jedinici rashoda. Izračunavaju se na temelju podataka iz računa dobiti i gubitka.³⁴

Za poduzeće Hrvatske vode d.o.o. izračunat će se ekonomičnost ukupnog poslovanja i ekonomičnost poslovnih aktivnosti.

Ekonomičnost ukupnog poslovanja dobije se kao omjer ukupnih prihoda i ukupnih rashoda. Poželjna je što veća vrijednost ovog pokazatelja.

Ekonomičnost financiranja je omjer finacijskih prihoda i finacijskih rashoda.

Tablica 10: Pokazatelji ekonomičnosti

	2014	2015
Ekonomičnost ukupnog poslovanja	1,007798406	1,006259119
Ekonomičnost financiranja	-	224,6689655

Izvor: Izrada autora

Ekonomičnost ukupnog poslovanja pokazuje odnos ukupnih prihoda i ukupnih rashoda. Kontrolna vrijednost je minimalno 1. Hrvatske vode u promatranim godinama ostvaruje jednake vrijednosti promatranog pokazatelja, tek malo iznad minimalne vrijednosti što znači da su ukupni prihodi veći od ukupnih rashoda.

Ekonomičnost financiranja je odnos finacijskih prihoda i rashoda. Iz tablice je vidljivo da u 2014.g nije bilo moguće izračunat ovaj pokazatelj iz razloga nepostojanja finacijskih rashoda. U 2015.g finacijski prihodi su značajno viši od finacijskih rashoda te iz tog razloga vrijednost pokazatelja ekonomičnosti financiranja je na višoj razini.

³⁴ Žager, L., Žager, K. (1999): Analiza finacijskih izvještaja, Zagreb, Masmedija, str.179

4. USPOREDBA POSLOVANJA HRVATSKIH VODA SA ODABRANIM JAVNIM PODUZEĆIMA

4.1. Javno poduzeće Hrvatske šume

Hrvatske šume su javno poduzeće u sadašnjem obliku je osnovano 2002.godine sa svrhom gospodarenja šumama i šumskim zemljištima. Na čelu društva nalazi se predsjednik uprave, rad društva kontrolira Nadzorni odbor, a temeljne odluke donosi Skupština društva. Tvrtka zapošljava oko 7 162 radnika od čega je 1250 radnika s visokom stručnom spremom.

Osnovna djelatnost Hrvatskih šuma je prodaja drveta, no sve više na važnosti dobivaju i druge djelatnosti kao što su lovstvo, turizam, iznajmljivanje nekretnina, rekreativne aktivnosti...

Misija društva je „osigurati održivo integralno gospodarenje državnim šumama na čitavom području Republike Hrvatske na ekološki osjetljiv, ekonomski učinkovit i socijalno odgovoran način prema društvu u cjelini i zaposlenicima poduzeća“.

Vizija Hrvatskih šuma „želimo biti vodeće Trgovačko društvo za gospodarenje šumama u regiji, koje će podizati svijest građana o šumama kao nacionalnom prirodnom bogatstvu RH, te promicati načela održivog razvoja“.³⁵

Tablica 11: Financijski pokazatelji poduzeća Hrvatske šume

	2014	2015
Koef.tek.lik	2,461565346	2,633761893
Koef.ubrz.likv	2,461565346	2,633761893
Koef.trenutne lik.	1,21746306	1,594526844
Koef.fin.stabilnosti	0,1032	0
Koef.zaduženosti	39,97%	37,97%
K. VI. Financiranja	60,03%	62,03%
K. Financiranja	66,59%	61,21%
K.obrtaja uk im	3,761366635	3,460219489
K.obrtaja dug.im	233,0382752	0
K.obrtaja poztraživanja	7,506687476	8,709628493

³⁵ <http://www.hrsume.hr/>

Stupanj pokrića 1	37,47044574	0
Povrat na imovinu	-0,099711274	0,098878041
Povrat na glavicu	-0,166112828	0,101012449
Neto profitna marža	-0,026709439	0,018232669
Ekon.ukupnog poslovanja	0,974175275	1,029416244
Ekonomičnost financiranja	302,5833333	0

Izvor: Izrada autora

Tablica br. 9 pokazuje pet skupina financijskih pokazatelja za javno poduzeće Hrvatske šume. Temeljem pokazatelja likvidnosti poduzeće je sposobno podmiriti svoje obveze kratkotrajnom imovinom tj. poduzeće je likvidno u promatranom vremenskom razdoblju.

Pokazatelji zaduženosti su unutar kontrolnih vrijednosti što znači da poduzeće veći dio imovine stvara iz vlastitih sredstava. 39,37% (2014.) i 37,97% (2015.) Poduzeće se zadužuje po jednoj kuni vlastitog kapitala.

Pokazatelji profitabilnosti su najvažniji pokazatelji u financijskoj analizi poslovanja poduzeća. Hrvatske šume su u 2014.godini ostvarile negativne iznose pokazatelja profitabilnosti, dok u 2015.godini su na vrlo niskoj razini što označava da je poduzeće ne učinkovito poslovalo.

4.2.Javno poduzeće Hrvatska elektroprivreda

Hrvatska elektroprivreda (HEP grupa) je nacionalna energetska tvrtka, koja se više od jednog stoljeća bavi proizvodnjom, distribucijom i opskrbom električnom energijom, a u posljednjih nekoliko desetljeća i distribucijom i opskrbom kupaca toplinskom energijom i prirodnim plinom.

Hrvatska elektroprivreda organizirana je u obliku koncerna kao grupacija povezanih društava.

Vladajuće društvo (matica) HEP grupe je HEP d.d., koje obavlja funkciju korporativnog upravljanja HEP grupom i jamči uvjete za sigurnu i pouzdanu opskrbu kupaca električnom

energijom.

Unutar HEP grupe jasno su odvojena (upravljački, računovodstveno i pravno) društva koja obavljaju regulirane djelatnosti (prijenos i distribucija) od nereguliranih djelatnosti (proizvodnja i opskrba).³⁶

Tablica 12: Financijski pokazatelji poduzeća HEP

	2014	2015
Koef.tekuće likvidnosti	2,2377	2,675767
Koef.ubrzane likvidnosti	0,299382	4,630856
Koef.trenutne likvidnosti	0,025847	0,49585
Koef.financijske stabilnosti	0,029737	0,959717
Koef.zaduženosti	10,16%	11,22%
K. VI. Financiranja	70,15%	70,76%
K. Financiranja	14,48%	15,86%
Stupanj pokrića 1	90,79%	101,13%
K.obrtaja uk im	0,293426	0,239234
K.obrtaja dug.im	0,37316	0,321526
K.obrtaja poztraživanja	1,299561	1,008384
Povrat na imovinu	0,044827	0,051338
Povrat na glavicu	0,054463	0,06543
Neto profitna marža	0,178018	0,132505
Ekon.ukupnog poslovanja	1,10812	1,179626
Ekonomičnost financiranja	0,131393	1,870078

Izvor: Izrada autora

Hrvatska elektroprivreda je sposobna iz kratkotrajne imovine podmiriti kratkoročne obveze jer joj je koeficijent tekuće likvidnosti iznad kontrolne vrijednosti 2.00. U 2014. U odnosu na

³⁶ <http://www.hep.hr>

2015.godinu vidljive su značajne razlike u koeficijentima trenutne likvidnosti koji su se promijenili na više razine, te poduzeće postaje više likvidno.

Iz tablice je vidljivo pozitivno kretanje koeficijenta zaduženosti, dok su pokazatelji profitabilnosti na vrlo niskoj razini.

Ekonomičnost ukupnog poslovanja i ekonomičnost financiranja su pozitivne vrijednosti što znači da poduzeće je sposobno iz ukupnih prihoda podmiriti ukupne rashode, odnosno iz financijskih prihoda podmiriti financijske rashode.

4.3.Javno poduzeće Hrvatske ceste

Hrvatske ceste su društvo s ograničenom odgovornošću, za upravljanje, građenje i održavanje državnih cesta. Društvo je u 100% državnom vlasništvu. ³⁷

Tablica 13: Financijski pokazatelji poduzeća Hrvatske ceste

	2014	2015
Koef.tek.lik	0,147	0,328
Koef.ubrz.likv	0,146	0,326
Koef.trenutne lik.	0,073	0,206
Koef.fin.stabilnosti	1,084	1,033
Koef.zaduženosti	53,40%	53,50%
K. VI. Financiranja	45,60%	45,50%
K. Financiranja	117,10%	117,50%
Stupanj pokriva 1	46,20%	46,00%
K.obrtaja uk im	0,034	0,028
K.obrtaja dug.im	2,92	2,644
K.obrtaja poztraživanja	1,308	13,722
Ekon.ukupnog poslovanja	1,004	1
Ekonomičnost financiranja	0,219	0,262

Izvor: Izrada autora

³⁷ <http://www.hrvatske-ceste.hr>

Poduzeće Hrvatske ceste imaju vrlo niske pokazatelje likvidnosti što može dovesti poduzeće do situacije da nema dovoljno sredstava da iz kratkotrajne imovine podmiri kratkoročne obveze.

Kao i kod pokazatelja likvidnosti promatrano poduzeće ima problema i sa vrijednostima pokazatelja zaduženosti. U obe promatrane godine vrijednosti znatno ispod ili iznad kontrolnih vrijednosti. Poduzeće veći dio svoje imovine financira iz tuđih izvora, a ne iz vlastitih kako bi bilo poželjno.

Ekonomičnost ukupnog poslovanja je tek malo viša od kontrolne vrijednosti što je pozitivno za poduzeće. Znači da su mu ukupni prihodi veći od ukupnih rashoda. U promatranim razdobljima iz tablice je vidljivo da financijski prihodi nisu dovoljni za podmirenje financijskih rashoda.

5.ZAKLJUČAK

U ovom radu napravljena je statistička analiza poslovanja poduzeća Hrvatske vode d.o.o. za 2014. i 2015. godinu. Poslovanje poduzeća je razmatrano na temelju bilance i računa dobiti i gubitka. Na temelju financijskih izvještaja izračunati su financijski pokazatelji, koji su mjerilo uspješnosti poslovanja, te je obrađena horizontalna i vertikalna analiza poslovanja Hrvatskih voda. Rezultati poslovanja društva Hrvatske vode su uspoređeni sa rezultatima drugih javnih poduzeća. Za usporedna poduzeća odabrane su Hrvatske ceste, Hrvatske šume i Hrvatska elektroprivreda.

Može se zaključiti da društvo Hrvatske vode ne posluju baš uspješno i sigurno. To se prije svega vidi iz pokazatelja likvidnosti čije su vrijednosti u dvije promatrane godine ispod kontrolnih vrijednosti. Poduzeće nije sposobno podmiriti tekuće obveze iz tekuće imovine kao što iz dugoročnih izvora mora podmiriti kratkoročnu imovinu. Slabost kod poduzeća je vidljiva i kod pokazatelja zaduženosti (povećao se financijski rizik, sve više financiranja iz tuđih izvora...) i u pokazatelju profitabilnosti. Razlog niskih vrijednosti pokazatelja profitabilnosti leži u činjenici da je poduzeće ostvarilo nižu dobit u 2015.godini te povećanje kapitala je uzrokovale niše vrijednosti pokazatelja profitabilnosti. Vidljivo je i smanjenje prihoda kao i rashoda što je dovelo do smanjenja dobiti za 67,06%.

Uspoređujući Hrvatske vode sa Hrvatskim cestama, Hrvatskim šumama i Hrvatskom elektroprivredom može se zaključiti da i ostala poduzeća, osim HEP-a, posluju neučinkovito, neprofitabilno, a može se zaključiti da im je upitna i likvidnost.

Poduzeće Hrvatske vode d.o.o. mnogi smatraju poduzećem koje je „samo sebi svrha“. Ono ostvaruje milijunske prihode od različitih naknada, a sve kako bi samo podmirilo sve svoje potrebe (plaće za oko 850 radnika, održavanje službenih automobila...). U konačnici ostane minimum sredstava za ono što bi trebao biti svrha i cilj jednog javnog poduzeća. Mnogo je problema koji se vežu uz javna poduzeća, a kojima još nije vidljivo rješenje.

SAŽETAK

Cilj ovog rada je bio statistička analiza poslovanja javnog poduzeća Hrvatske vode te prikaz jasne slike o uspješnosti poslovanja poduzeća. Provedena je horizontalna i vertikalna analiza i analiza pet skupina financijskih pokazatelja. Horizontalna i vertikalna analiza omogućile su uvid o promjenama pojedinih stavki bilance i računa dobiti i gubitka. Analiza financijskih pokazatelja pružila je uvid u uspješnost poslovanja Hrvatskih voda kao i ostalih odabranih javnih poduzeća. Radi lakše obrade podatci su grafički i tabelarno prikazani pomoću alata MS EXCEL.

Ključne riječi: financijski izvještaji, horizontalna i vertikalna analiza, statistička analiza, analiza pomoću pokazatelja, javna poduzeća.

SUMMARY

The aim of this masters thesis was to do statistical analysis of public company Hrvatske vode and give a clear insight in business successfulness of this company. Horizontal and vertical analysis as well as analysis of five groups of financial indicators has been done. Horizontal and vertical analysis gave insight in changes of each individual balance sheet element and profit and loss calculation. The analysis of financial indicators gave insight in business successfulness of Hrvatske vode and other analyzed public companies. For easier processing data is shown graphically and tabularly with MS EXCEL tool.

Key words: financial report, Horizontal and vertical analysis, statistical analysis, analysis based on indicators, public companies .

LITERATURA

1. Aljinović-Barać,Ž.: Računovodstvo novčanih tijekova, Autorski materijali ak.god 2016.
2. Belak,V.(1995):Menadžersko računovodstvo,RRIF, Zagreb
3. Bešvik, B.(2008):Kako čitat i analizirat financijske izvještaje,RRIF plus,Zagreb,str.10-26
4. Bujan, I.:Poslovne financije, Međunarodno veleučilište u Čakovcu
5. Dropulić, I.(2011): Menadžersko računovodstvo I, nastavni materijali, EFST, Split
6. Međunarodni standardi financijskog izvještavanja 2004., HZRFD, Zagreb,2004.
7. Osmanagić Bedenik, N.: Potencijali poduzeća : Analiza i dijagnoza potencijala u poslovanju poduzeća, Alinea
8. Rozga, A.;Grčić, B.(2009):Poslovna statistika, Ekonomski fakultet u Splitu, Split,str.4
9. Rozga,A.(2006):Statistika za ekonomiste,Ekonomski fakultet Split,Split
10. Vidučić,Lj.(2008):Financijski menadžment, RriF,Zagreb, str.375
11. Vujević,I.(2009):Analiza financijskih izvještaja, ST-tisak,Split, str.64
12. Vuko,T.(2010/2011):Analiza finacijskih izvještaja, autorski materijal, EFST, Split
13. Zelenika, R., (2000.):Metodologija i tehnologija izrade znanstvenog i stručnog djela,Ekonomski fakultet u Rijeci, Rijeka
14. Žager, K. (1999): Računovodstvo za neračunovođe, Zgreb, Masmedija 2001.
15. Žager,L.,Žager,K. (1999): Analiza financijskih izvještaja, Zagreb, Masmedija

Izvori s interneta:

FINA-javna objava,<http://rgfi.fina.hr/JavnaObjava-web/jsp/prijavaKorisnika.jsp>.(19.07.2016.

Hrvatska elektroprivreda d.o.o., raspoloživo na:<http://www.hep.hr>. (25.08.2016.)

Hrvatske ceste d.o.o., raspoloživo na :<http://www.hrvatske-cesta.hr> (25.08.2016)

Hrvatske šume d.o.o., raspoloživo na: <http://www.hrsume.hr/>. (18.08.2016.).

Hrvatske vode d.o.o., raspoloživo na: <http://www.voda.hr/> (15.06.2016)

Poslovni forum hr., raspoloživo na: <http://www.poslovni.hr/forum> (20.08.2015.)

Poslovni hr (2016), raspoloživo na: [http://www.poslovni.hr/leksikon/profitabilnost-1023\(16.08.2016.\)](http://www.poslovni.hr/leksikon/profitabilnost-1023(16.08.2016.))

POPIS TABLICA

Tablica 1: Podjela prihoda i rashoda u računu dobiti i gubitka

Tablica 2: Skraćena bilanca Hrvatskih voda d.o.o.

Tablica 3: Skraćeni račun dobiti i gubitka Hrvatskih voda d.o.o.

Tablica 4: Horizontalna i vertikalna analiza bilance Hrvatskih voda d.o.o

Tablica 5: Horizontalna i vertikalna analiza računa dobiti i gubitka Hrvatskih voda d.o.o.

Tablica 6: Pokazatelji likvidnosti za 2014. i 2015. godinu

Tablica 7: Pokazatelji zaduženosti za 2014. i 2015. godinu

Tablica 8: Pokazatelji aktivnosti za 2014.godinu i 2015.godinu

Tablica 9: Pokazatelji profitabilnosti

Tablica 10: Pokazatelji ekonomičnosti

Tablica 11: Financijski pokazatelji poduzeća Hrvatske šume

Tablica 12: Financijski pokazatelji poduzeća HEP

Tablica 13: Financijski pokazatelji poduzeća Hrvatske ceste

POPIS SLIKA

Slika 1: Temeljni financijski izvještaji

Slika 2: Poslovni proces

Slika 3: Shema novčanog tijeka

Slika 4: Povezanost bilance, računa dobiti i gubitka i izvještaja o promjenama kapitala

Slika 5: Hijerarhija ustroja društva Hrvatske vode

POPIS GRAFOVA

Graf 1: Postotni udio imovine u aktivi bilance

Graf 2: Postotni udio obveza i kapitala u ukupnoj pasivi

Graf 3: Postotni udio prihoda u ukupnim приходima

Graf 4: Postotni udio poslovnih rashoda u ukupnim rashodima

PRILOZI

Prilog 1: Bilanca društva Hrvatske vode d.o.o. na dan 31.12.2015. godine

Račun iz rač. plana	OPIS	Ostvareno prethodne godine	Ostvareno u izvještajnom razdoblju	Index (4/3)
1	2	3	4	5
IMOVINA				
	IMOVINA	12.502.240	12.988.182	103,9
0	Nefinancijska imovina	11.579.081	12.022.831	103,8
01	Neproizvedena dugotrajna imovina	365.013	363.118	99,5
02	Proizvedena dugotrajna imovina	7.003.784	7.333.116	104,7
03	Plemeniti metali i ostale pohranjene vrijednosti	0	0	-
04	Sitni inventar	0	0	-
05	Nefinancijska imovina u pripremi	4.210.233	4.326.347	102,8
06	Proizvedena kratkotrajna imovina	51	50	98,0
1	Financijska imovina	923.159	965.551	104,6
11	Novac u banci i blagajni	187.960	263.493	140,2
12	Depoziti, jamčevni polozi i potraživanja od zaposlenih te za više plaćene poreze i ostalo	7.914	3.466	43,8
13	Zajmovi	53.834	18.046	33,5
14	Vrijednosni papiri	0	0	-
15	Dionice i udjeli u glavnici	95.867	97.020	101,2
16	Potraživanja za prihode poslovanja	519.294	533.622	102,8
19	Rashodi budućih razdoblja i nedospjela naplata prihoda	58.290	49.904	85,6
OBVEZE I VLASTITI IZVORI				
	OBVEZE I VLASTITI IZVORI	12.502.240	12.988.182	103,9
2	Obveze	3.565.358	3.536.652	99,2
24	Obveze za rashode poslovanja	176.271	197.486	112,0
25	Obveze za vrijednosne papire	0	0	-
26	Obveze za kredite i zajmove	2.870.207	2.805.868	97,8
29	Odgođeno plaćanje rashoda i prihodi budućih razdoblja	518.880	533.298	102,8
5	Vlastiti izvori	8.936.882	9.451.530	105,8
51	Vlastiti izvori	8.925.350	9.415.378	105,5
52	Rezultat poslovanja	11.532	36.152	313,5
5221	Višak prihoda	11.532	36.152	313,5
5222	Manjak prihoda	0	0	-
IZVANBILANČNI ZAPISI				
6	Izvanbilančni zapisi	0	0	-
61	Izvanbilančni zapisi – aktiva	2.034.501	2.221.061	109,2
62	Izvanbilančni zapisi – pasiva	2.034.501	2.221.061	109,2

Prilog 2: Račun dobiti i gubitka društva Hrvatske vode d.o.o. na dan 31.12.2015. godine

Račun iz rač. plana	OPIS	Ostvareno prethodne godine	Ostvareno tekuće razdoblje	Index (4/3)
1	2	3	4	5
PRIHODI				
3	PRIHODI	2.250.038	2.694.031	119,7
31	Prihodi od prodaje roba i pružanja usluga	0	0	-
32	Prihodi od članarina i članskih doprinosa	0	0	-
33	Prihodi po posebnim propisima	1.858.786	2.113.065	113,7
34	Prihodi od imovine	12.252	13.800	112,6
35	Prihodi od donacija	332.662	540.040	162,3
36	Ostali prihodi	46.338	27.126	58,5
37	Prihodi od povezanih neprofitnih organizacija	0	0	0,0
0				
4	RASHODI	2.240.772	2.669.411	119,1
41	Rashodi za zaposlene	125.935	129.474	102,8
42	Materijalni rashodi	889.024	900.828	101,3
43	Rashodi amortizacije	389.889	432.807	111,0
44	Financijski rashodi	88.360	76.621	86,7
45	Donacije	747.356	1.129.122	151,1
46	Ostali rashodi	208	559	268,8
47	Rashodi vezani uz financiranje povezanih neprofitnih organizacija	0	0	0,0
	UKUPNI RASHODI POSLOVANJA	2.240.772	2.669.411	119,1
	VIŠAK PRIHODA POSLOVANJA	9.266	24.620	0,0
	MANJAK PRIHODA POSLOVANJA	0	0	-
5221	Višak prihoda – preneseni	2.266	11.532	508,9
5222	Manjak prihoda – preneseni	0	0	-
	Višak prihoda i primitaka raspoloživ u sljedećem razdoblju	11.532	36.152	313,5
	Manjak prihoda i primitaka za pokriće u sljedećem razdoblju	0	0	-
DODATNI PODACI				
	Prosječan broj zaposlenih na osnovi stanja krajem izvještajnog razdoblja (cijeli broj)	826	855	103,5
	Prosječan broj zaposlenih na osnovi sati rada (cijeli broj)	811	817	100,7